

30 30. května 2003
ROČNÍK 12 **V ČÍSLE:**

Rozhovory o rozhovorech: Sovinec 2003 • Na téma rovných příležitostí mužů a žen v EU • O jarmarku chemie, fyziky a matematiky • Rozhovor s manažerem UC UP • Univerzitní pracoviště informují

V improvizovanou laboratoř chemie, fyziky a matematiky se ve dnech 23. a 24. 5. změnila část olomouckého Výstaviště Flora. Pedagogové a studenti z přírodovědných oborů UP připravili pro děti a jejich rodiče třetí ročník Jarmarku chemie, fyziky a matematiky, na němž mohli návštěvníci zábavnou formou nahlédnout do tajů přírodních věd – sestavit molekuly látek, vyrobit zlato a víno z vody, naučit se psát tajným písmem, poznat princip kyselosti a zásaditosti... nebo potkat alchymistu (na snímku RNDr. B. Smysl z LF UP).

-red-, foto -tj- ▶

AFO 2003: Cenu za přínos kinematografii obdržel Vojtěch Jasný

■ Přípravy osmatnáctého ročníku mezinárodního festivalu dokumentárních filmů a multimediálních pořadů Academia film Olomouc jsou v plném proudu. Jak již bylo před několika měsíci řečeno, mottem letošního ročníku – Evropská unie – se festival bude snažit otevřít prostor pro lepší poznávání Evropy, a to jak prostřednictvím filmových dokumentů, tak během setkání s domácími i zahraničními tvůrci, politiky, politology či dalšími odborníky a zajímavými osobnostmi. Novinku letošní přehlídky lze vidět mj. v rozdělení festivalu do dvou částí. Tou první se stanou ještě před samým festivalem tzv. „spanilé jízdy“. Na mnohých středních školách se budou promítat nejrůznější snímky, jež nabízí videofórum festivalu. Díky jim se lidé z různých koutů kraje dozví o tradiční mezinárodní přehlídce ještě před samým festivalem. Druhou částí se pak stane festival jako takový. Rozšířením organizačního týmu o zástupce Statutárního města Olomouce a zástupce Olomouc-

kého kraje snad dojde i k průlomů uzavřenosti, která je léta festivalu vyčítána. Místem letošního dění, které se z tradičních jarních termínů přesunulo do času podzimního (29. 9.–2. 10. 2003), se s největší pravděpodobností kromě jiných kulturních stánků stane Umělecké centrum UP. V těchto dnech již organizátoři festivalu zaznamenali téměř 90 přihlášených snímků a pět CD-ROM z různých koutů světa (nejvíce snímků je z ČR). Vyběrová komise festivalu se seje asi v polovině v června, v polovině července by pak měl být program kompletně připraven.

Vědecká rada UP schválila 26. 5. 2003 návrh, aby Cenu za přínos kinematografii letos obdržel český filmový režisér Vojtěch Jasný – absolvent pražské FAMU, režisér více než 60 filmů, televizních adaptací a divadelních her. Vojtěch Jasný zpočátku tvořil dokumentární filmy, později dosáhl významného úspě-

Dokončení na str. 2

„Je naše vysoké školství českým národním zájmem?“

■ Panelovou diskusi na toto téma pořádají v úterý 3. 6. v pražském Karolinu Univerzita Karlova, Česká konference rektorů a Rada vysokých škol. V programu vystoupí předseda rady vysokých škol doc. F. Ježek na téma *Situace vysokých škol v zemi EU* a místopředsedkyně ČKR a rektorka UP prof. J. Mačáková na téma *Situace vysokých škol v ČR*. Diskuse, kterou povede rektor UK prof. I. Wilhelm, CSc., se uskuteční za účasti osobností českého vysokého školství a české politické scény. Jak vyplývá ze zápisu 59. zasedání Předsednictva ČKR (22. 5. v Praze), pozvánky k účasti byly zaslány cca 50 politikům, pracovníkům MŠMT, členům ČKR, Předsednictvu RVS, AV ČR a médiím. Panelová diskuse by se měla soustředit na témata týkající se především finančního zajištění vysokoškolského vzdělávání a vědy v ČR, rozvoje infrastruktury veřejných vysokých škol ČR, internacionalizace vysokoškolského vzdělávání se vstupem ČR do EU a novelizace zákona o vysokých školách.

-red-

Zasedala Vědecká rada UP

■ Na zasedání Vědecké rady UP, které se konalo 26. 5. 2003 ve velké zasedací síni Rektorátu UP, byly schváleny návrhy na jmenování profesorem **doc. PhDr. Marie Sobotkové, CSc.** (FF UP) – obor dějiny české literatury, a **doc. RNDr. Karla Lemra, Ph.D.** (PřF UP) – obor analytická chemie. Návrh na jmenování profesorem **doc. RSDr. Františka Hanzlíka, CSc.** (FF UP) – obor československé dějiny, VR UP neschválila.

Členové VR UP schválili také návrh komise pro výběr kandidáta k proslovení přednášky k počtě J. L. Fischera v roce 2003 – **RNDr. J. Grygara, CSc.**, z Fyzikálního ústavu AV ČR, předního odborníka v oboru astronomie a kosmologie v ČR a vynikajícího popularizátora vědy.

Cenu za přínos kinematografii pro letošní ročník mezinárodního filmového festivalu Academia film Olomouc udělila Vědecká rada UP **českému režisérovi V. Jasnému**.

Vědecká rada UP rovněž schválila návrh děkanky FTK UP prof. H. Váňkové na rozšíření kolegia oboru tělesná kultura, tělovýchova, kinantropologie a sport o dalšího člena – **doc. M. Januru, Dr.**

-red-

Dne
9. června 2003
 se na Filozofické fakultě Univerzity Palackého uskuteční

**hodinová
 výstražná stávka**
 (14.30–15.30)

**na protest proti situaci
 ve financování vysokých škol
 a proti nedostatečnému mzdovému
 ohodnocení vysokoškolských pracovníků.**

**Voláme
 všechny fakulty
 veřejných vysokých škol,
 aby zvážily připojení se k protestům
 plánovaným na tento den.
 Zváni jsou rovněž všichni studenti,
 jichž se řešení problému
 financování vysokých škol dotýká
 jak v oblasti kvality výuky,
 tak v perspektivě jejich dalšího působení
 v profesích, v nichž je vysokoškolské
 vzdělání nedostatečně ohodnoceno.**

Protesty mohou být realizovány prostřednictvím informačních plakátů a protestními shromážděními. (Podrobnější informace a objednávky barevných plakátů formátu A2 na adrese pocitejte@email.cz nebo na telefonu 777 827 207.

Plakáty jsou zdarma a budou k dispozici i 2. 6. na sjezdu Vysokoškolského odborového svazu.)

Děkujeme všem, kdo nás již podpořili a organizují samostatně protestní aktivity.

Organizátoři výzvy „Počítejte s námi!“

Blíží se volby do ČKR

Ve dnech 19.–20. 6. 2003 se na VUT v Brně uskuteční 70. zasedání Pléna České konference rektorů. K hlavním bodům programu budou patřit volby předsedy a místopředsedů ČKR pro funkční období 1. 8. 2003–31. 7. 2004, zpráva o výsledcích projektu „Rozvoj veřejných vysokých škol – finanční podmínky a předpoklady“, diskuse k aktuální situaci vysokých škol ČR s pozvanými hosty aj.

(Více informací viz <http://crc.muni.cz/>.)

-red-

Letní škola klasických studií

Ve dnech 28. 6.–1. 7. 2003 pořádá Katedra klasické filologie FF UP v prostorách Uměleckého centra UP *Letní školu klasických studií* na téma „Poutě tam a poutě zpět“.

Z programu: *Typologie pramenů ke středověkým poutím, Poutě v antice, Nápis očima poutníků, Vznik a rozvoj poutí na Moravě v 18. století, Putování ve Starém zákoně aj.*

-red-

Letní škola rozvojové pomoci a spolupráce po šesté

Centrum interdisciplinárních studií UP ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí ČR a Katedrou environmentálních studií FSS MU pořádají v Olomouci ve dnech 24.–29. 8. 2003 **6. letní školu rozvojové pomoci a spolupráce**. Letní škola je určena českým či slovenským posluchačům majícím zájem o problematiku rozvojových zemí, rozvojové a humanitární pomoci. Cílem je seznámit účastníky s problematikou rozvojových zemí jak v rovině teoretické, tak i v rovině praktických rad a informací o nejrůznějších aspektech života a práce v těchto zemích. Tomuto cíli je podřízen i výběr přednášejících, značný prostor bude určen k diskusi mezi účastníky, lektory a organizátory.

Zájemci se k účasti mohou přihlásit stručným životopisem se zdůvodněním zájmu, a to do 10. 6. 2003, pokud možno v elektronické podobě na internetovou adresu: jahoda@rupnw.upol.cz, případně písemně na adresu: M. Jahoda, Centrum interdisciplinárních studií, Univerzita Palackého, Křížkovského 8, 771 47 Olomouc.

Podrobnější informace o programu, organizaci či podmínkách účasti hledejte na internetové adrese: www.development-studies.cz.

-red-

Sportování ve zkouškovém období

Akademik sport centrum UP nabízí následující program sportování ve zkouškovém období od 26. 5. do 20. 6. 2003:

- plavání: út 20–21 hod., plavecký stadion; čt 20–21 hod. plavecký stadion;
- sebeobrana: po 18–19.30 hod., I. P. Pavlova; st 18–19.30 hod., I. P. Pavlova;
- basketbal: st 19.30–21.30 hod., T1, Hynaisova;
- tenis: po 13–14.30 hod., kurty, Hynaisova; st 8–9.30 hod., kurty, Hynaisova; st 13–14.30 hod., kurty, Hynaisova;
- fotbal: st 14–15.30 hod., SH 4; pá 14–15.30 hod., SH 1–3;
- aerobik: út 17–18 hod., Václavky; čt 17–18 hod., Václavky; út 18.30–19.30 hod., Neředín 230, čt 18.30–19.30 hod., Neředín 330;
- volejbal: st 13.00–15.30 hod., SH 1–3; st 17.30–19.30, T1, Hynaisova;
- kanoistika: út 14.30–16 hod., loděnice; čt 14.30–16.00, loděnice;
- fitness: kdykoliv v pracovní době Fitcentra, se slevou na sportovní průkazky ASC UP;

Akademik sport centrum UP, tř. Míru 115, Neředín, tel. 585 636 451, 585 636 450, fax. 585 423 091, <http://ascup.upol.cz>, e-mail: stanclfov@ftknw.upol.cz.

-red-

Rozhovory o rozhovorech: Sovinec 2003

■ Hrad Sovinec byl místem *II. setkání historiků a příznivců metody orální historie*, které uspořádaly Ústav pro soudobé dějiny AV ČR v Praze – Centrum pro orální historii, Katedra historie FF UP a Archiv UP ve dnech 22.–23. 5. Hlavním tématem setkání bylo shrnutí a zhodnocení aktuálního stavu bádání v rámci

výzkumného projektu *Politické elity a disent v období tzv. normalizace – životopisná interviews* zhruba v polovině předpokládané doby jeho řešení. Tým spolupracovníků, vedený řešitelem projektu PhDr. M. Vaňkem, Ph.D., a spoluřešitelem PhDr. P. Urbáškem, zde pro přítomné hosty a studenty Katedry historie FF UP rekapituloval dosavadní postup výzkumných prací včetně objasnění přínosu i problémů využití metody orální historie v praxi současné historiografie.

Krátce z jednání Kolegia rektorky UP

■ Ve Velké zasedací síni Rektorátu UP se 21. 5. 2003 sešlo Kolegium rektorky UP. V průběhu jednání hovořila doc. L. Ludíková, CSc., prorektorka pro záležitosti studentů UP, o **přijímacím řízení**. Ke studiu na UP (viz ŽUP č. 27) se pro příští akademický rok hlásí 17 973 potenciálních studentů. V porovnání s minulým rokem je to o 578 uchazečů méně. Největší posuny zaznamenané v bakalářských a magisterských programech ovšem souvisejí s tzv. strukturovaným studiem, k němuž fakulta přistupují.

Doc. L. Ludíková dále hovořila o **stipendii v doktorských studijních programech**. Jednotlivé fakulty dostávají na každého takového studenta ročně 75 až 85 tisíc korun. Při udělování zmíněné dotace však postupuje každá fakulta jinak a mezi jednotlivými stipendii dochází až k dvoutisícovému rozdílu (ŽUP č. 23). V této souvislosti doc. L. Ludíková navrhla, aby na Univerzitě Palackého došlo ke sjednocení spodní hranice těchto stipendií. Členové KR UP v závěru diskuse na zmíněném téma souhlasili s návrhem a doporučili, aby příští stipendia v doktorských studijních programech neklesla pod 85% hranici z té částky, kterou uvolňuje MŠMT ČR na každého posluchače v doktorském studijním programu.

▲ Na konci dubna byla udělena Pamětní medaile UP zahraničnímu spolupracovníkovi Katedry germanistiky FF UP **prof. J. Strelkovi** ze *Státní novoyorské univerzity se sídlem v Albany (NY)*. Prof. J. Strelka (na snímku s vedoucí Katedry germanistiky FF UP prof. I. Fialovou) je *germanista – literární historik s mezinárodním věhlasem, věnující se německé a rakouské literatuře i německé literatuře vzniklé ve vztahu k českým zemím*.

-red-, foto -tj-

Jak řešitelé projektu uvedli, jejich cílem je realizovat životní příběhy osobností *profilujících se v období tzv. normalizace buď na straně tehdejšího establishmentu, nebo ve skupinách ideové a politické opozice*. Plánována je realizace cca 80 rozhovorů. Výsledky této výzkumné práce by měly přispět k rozšíření analýzy charakteru „normalizačního“ režimu a k řešení teoretických a metodologických otázek souvisejících s využitím metody orální historie.

Současně se řešitelský tým ve spolupráci s vysokými školami snaží seznámit v rámci seminářů s touto metodou i studenty. Výuka probíhá již od roku 2002 na Katedře historie FF UP Olomouc a od roku 2003 na Ústavu českých dějin FF UK v Praze.

Setkání na Sovinci umožnilo také inspirativní konfrontaci přístupů k realizaci rozhovorů nejen z hlediska oral history (životopisná interviews), ale i z pohledu publicistiky a popularizace vědy. Diskuse na téma *Rozhovor jako specifická forma reflexe skutečnosti* se mj. zúčastnili provozovatel webových stránek www.idialog.cz Mgr. D. Hrbek, publicista Mgr. V. Burian a šéfredaktorka Žurnálu UP PhDr. V. Mazochová.

Metoda orální historie, využívaná zahraniční historiografií po několik desetiletí, je založena na kvalitativním výzkumu, v němž jsou zachycovány osobní výpovědi konkrétních lidí o konkrétní události či době. *Je to vlastní prožívání dějin konkrétního člověka, jeho každodennosti v dané historické době, jeho vnímání dějin – a to představuje obrovský přínos pro pochopení soudobé historie*, uvedl před časem pro Žurnál UP dr. M. Vaněk (viz ŽUP č. 2/12).

Text a foto -mav-

Prorektor pro záležitosti organizace a informačních systémů doc. R. Horák, CSc., informoval o **diskusi, jež je vedena na stránkách INISu**. Diskutující – akademické orgány UP – měli polemizovat na téma *Informační centrum UP – způsob činnosti, služby*. Jak ale doc. R. Horák zmínil, všechny došlé příspěvky směřovaly především k financování centra. První polovina diskuze, která vznikla na popud AS UP, tak postrádala obsažnost. Většina členů AS UP se ke zvolené tematice nevyjádřila vůbec, rovněž reakce vedení fakult byla minimální. Předmětem dalšího kola diskusí bude *Informační centrum – metodika financování*.

O **ekonomických disciplínách na UP**, a to ve smyslu obhájení budoucích akreditací, hovořil prorektor pro studijní záležitosti doc. V. Rehan, CSc., v závěru jednání pak rektorka UP prof. J. Mačáková, CSc., oznámila že 5. 6. 2003 ve Velké aule Karolína budou za účasti prezidenta ČR slavnostně předány **profesorské dekrety těm profesorům, jejichž jmenování se vztahuje k 1. 5. 2003**. V neposlední řadě pak rektorka UP poděkovala všem studentům, jež se podíleli na organizaci **letošního majálesu**.

-map-

AFO 2003...

Dokončení ze str. 1

chu v hrané tvorbě, ve filozoficky laděné pohádce *Až přijde kocour* (1963), stejně tak v kronice českého venkova 40. a 50. let *Všichni dobří rodáci* (1968). V roce 1970 odešel do Rakouska, později působil v SRN, Francii, Norsku a Finsku. V polovině osmdesátých let pak pracoval v USA, přednášel na University of Columbia's School of the Art, poté se stal režisérem v Sundance Institute R. Redforda. V roce 1999 mj. dokončil *Návrat ztraceného ráje*, hraný film, jenž vznikl v česko-americké koprodukcii, spolupracoval také na projektu nadace Shoah Foundation S. Spielberga a natočil film *Peklo na zemi* věnovaný hrázám holocaustu.

Hlavní dramaturgyní letošního v pořadí již 38. ročníku festivalu AFO se stala A. Miková, koordinátorem programu pak M. Krejčířová, manažerem M. Svozilová, ekonomickou stránku má na starosti J. Pour, grafickou stránku J. Krejčíř, o doprovodný program se stará R. Holický, tiskovými mluvčími bližšího se festivalu jsou M. Štěrba a T. Kocych.

(Adresa: <http://www.upol.cz/af02003/>)

-map-

Na téma rovných příležitostí mužů a žen v Evropské unii

Velvyslanectví Francouzské republiky v ČR uspořádalo v úterý 21. 5. další z cyklu přednášek spojených s diskusí zaměřených na každodenní problémy evropských občanů v kontextu blížícího se vstupu České republiky do Evropské unie (*Rámec života a demokracie. Na cestě do Evropy.*). Tentokrát šlo o tematiku zaměřenou na „politickou paritu a rovnost žen a mužů v evropské občanské společnosti“. Hlavními protagonistkami setkání s pracovním názvem *Rovnost žen a mužů v Evropě: feministický boj, nebo zásadní aspekt demokracie?* v aule FF UP byly generální tajemnice Francouzské observatoře parity žen a mužů R. Sénac-Slawinská a M. Pajerová, koordinátorka sdružení *Ano pro Evropu*.

K výchozí otázce – *Jaké strategie lze použít, abychom dospěli k rovnosti žen a mužů?* – v úvodu svého vystoupení R. Sénac-Slawinská poznamenala, že otázky práva a postavení žen představují jeden z důležitých předmětů jednání o vstupu kandidátských zemí do EU – zejména z hlediska rovných příležitostí pracovních, profesních a politických. Výsledkem těchto jednání by se mělo stát přijetí nových legislativních norem, rámcově společných pro všechny státy EU. Podle informací, které ve svém referátu R. Sénac-Slawinská uvedla, dosavadní vývoj snah o přijetí opatření k paritnímu zastoupení v politických strukturách vedly k řadě úmluv garantovaných OSN, OECD, Radou Evropy aj., které byly rozvinuty v dalších směrnicích (mzdy, sociální zabezpečení apod.), ovšem v řadě případů byla jejich aplikace zajišťována jen nedostatečně, zčásti i vlivem jejich nezávazného charakteru. Jak R. Sénac-Slawinská dále uvedla, ve Francii byly tyto snahy završeny přijetím zákona, který vstoupil v platnost v roce 2000 (je považován za první svého druhu na světě) a jehož cílem je dosažení stejného počtu žen a mužů v politických sborech. Podle slov generální tajemnice Francouzské observatoře parity žen a mužů se díky tomuto legislativnímu kroku podařilo nerovnosti mezi muži a ženami znatelně omezit, ještě však bude třeba vynaložit velké úsilí k tomu, aby celá společnost našla cestu, jak skutečné a výrazné rovnosti – politické a profesní – dosáhnout.

S těmito slovy vyjadřovala jednoznačný souhlas i M. Pajerová, jež v druhé polovině olomouckého setkání hovořila o českých paradoxech vznikajících mezi teorií a praxí dané problematiky. Konstatovala, že v mnohých případech bohužel samy ženy (včetně těch několika, které působí mezi českou politickou elitou) zmíněné téma nepovažují za hodné obsáhlejší diskuse a případných řešení. V závěru olomouckého setkání pak M. Pajerová zmínila i několik osobních zkušeností, které uzavřela s tím, že vstup naší republiky do EU, jež díky svým programům, grantům či strukturálním fondům podporuje ženy mj. i v kariérním růstu, českým ženám rozhodně pomůže.

Cyklus přednášek spojených s diskusí k nejrůznějším tématům souvisejícím se vstupem České republiky do EU *Rámec života a demokracie. Na cestě do Evropy* proběhl také v Praze, Plzni, Ostravě a Brně.

-red-, foto -tj-

O olomouckých židovských obcích

Po první přednášce o židovském Pesachu s Leo Pavlátém, která měla překvapující účast (100 lidí), se konala na půdě (a pod záštitou) Cyrilometodějské teologické fakulty UP druhá akce Moravské pobočky Společnosti křesťanů a Židů. Byla to přednáška tajemníka olomoucké židovské obce Ing. M. Dobrého na téma

„Historie židovských obcí v Olomouci“. Přednáška proběhla 21. 5. a zúčastnilo se jí cca 35 posluchačů. Ing. M. Dobrého mluvil poutavě jak o dávných dějinách Židů a o tom, jak se vůbec dostali do Evropy, tak o osudech židovských obcí přímo v Olomouci a v okolí. Nakonec nás seznámil také s činností olomoucké židovské obce v současnosti, a našel se čas i pro několik otázek a vstřícnou diskusi. Atmosféra byla příjemná a čas uběhl příliš rychle.

Za vzácné chvíle Ing. M. Dobrého i posluchačům děkuje

A. Dvořáková a Moravská pobočka SKŽ; foto -tj-

ZEPTALI JSME SE ZA VÁS

Na Univerzitě Karlově v Praze se 22. 5. konalo 59. zasedání Předsednictva ČR, jehož jednání pokračovalo setkáním s ministryní školství, mládeže a tělovýchovy P. Buzkovou. Na obsah a výsledky schůzky jsme se zeptali rektorky UP prof. J. Mačákové, která se jí spolu s dalšími zástupci vysokých škol zúčastnila:

Prof. J. Mačáková: *Předsednictvo ČR se zabývalo zejména přípravou panelové diskuse na téma „Je naše vysoké školství českým národním zájmem?“, která se uskutečnila v úterý dne 3. 6. 2003 v Praze v Karolinu. Pořadatelé jsou Univerzita Karlova v Praze, Česká konference rektorů a Rada vysokých škol. Pozvánky byly rozeslány cca 50 politikům, relevantním pracovníkům MŠMT, členům ČR, Předsednictvu RVŠ, předsedkyni AV ČR a médiím.*

Následovalo pracovní jednání Předsednictva ČR s ministryní školství, mládeže a tělovýchovy, kterého se zúčastnil také náměstek ministryně doc. P. Kolář. Hlavním bodem jednání byla připravovaná reforma financování veřejných vysokých škol. Paní ministryně nás seznámila s návrhem, který předkládá na

jednání vlády ČR. Jeho součástí je požadavek, aby v roce 2004 byla dotace ze státního rozpočtu pro veřejné vysoké školy zvýšena o 5,2 mld Kč. Materiály, jimiž je návrh podložen, jsou zveřejněny na www.msmt.cz v části *Vysoké školy pod názvem: „Konkurenceschopnost českých veřejných vysokých škol – reforma financování“.* Předsednictvo ČR ocenilo zájem paní ministryně o problematiku financování veřejných vysokých škol i konkrétní kroky, které k zlepšení jejich finanční situace podniká. Současně ji ujistilo, že ČR její snahu o zvýšení dotace podporí. Jednotlivých kroků reformy financování se bude věnovat i jednání Reprezentativní komise MŠMT, která svolá pan náměstek Kolář.

Stručně

Na dny 29.–30. 5. připravily česká a slovenská internistická společnost, LF UP, FNO, Spolek lékařů JEP Olomouc a III. interní klinika LF UP XXII. dny mladých internistů, které se uskutečnily v prostorách Teoretických ústavů LF UP v Olomouci.

Ve dnech 28.–29. 5. se ve filmovém sále UC UP konaly *Ozvěny Festivalu středoevropských filmů STŘEČNO*, které připravilo sdružení *Pastiche* filmů.

Katedra klasické filologie FF UP byla organizátorem konference, která se pod názvem *Klasická filologie na prahu 3. tisíciletí* uskutečnila 29.–30. 5. v Uměleckém centru UP.

V sobotu 31. 5. proběhl IX. ročník tenisového turnaje „UP OPEN 2003“.

-red-

Kvalitativní přístup ve vědách o člověku: hranice a perspektivy

Ve dnech 26.–28. 1. 2004 proběhne v Olomouci II. celostátní konference „Kvalitativní přístup v psychologickém výzkumu“ a I. celostátní konference „Kvalitativní přístup v adiktologickém výzkumu“, kterou společně organizují Katedra psychologie FF UP Olomouc, Psychologický ústav Akademie věd ČR, ČASP a Sdružení SCAN. Konference je věnována problémům aplikace a výuky kvalitativního přístupu a metod ve vědách o člověku. **Uzávěrka přihlášek je 15. 9. 2003.**

Blíží informace o konferenci včetně formuláře přihlášky jsou k dispozici na adrese: M. Šucha, Katedra psychologie FF UP, ČASP, Vodární 6, 771 80 Olomouc, e-mail: kvakonference@centrum.cz. Aktuální informace a přihláška na konferenci: www.adiktologie.cz.

-časp-

Česká hlava 2003

Společnost Caneton, s. r. o., jako realizátor projektu „Česká hlava“ na podporu vědy, techniky, vývoje a poznání vyhlásila druhý ročník soutěže *Česká hlava*.

O udělení cen v rámci osmi kategorií (*Česká hlava, Invence, Patria, Industrie, Doctorandus, Gaudeamus, Naděje, Media*) rozhoduje odborná porota. V každé kategorii se uděluje pouze jedna cena. Porota může rozhodnout, že v některé kategorii nebude cena udělena. Žádná z cen se neuděluje in memoriam.

Lhůta k předání přihlášek je **do 15. září 2003**. Přihlášky s příslušnou dokumentací musí být doručeny na adresu realizátorů projektu: Caneton, s. r. o. – Česká hlava, Vinohradská 100, 130 00 Praha 3.

Projekt na podporu vědecké a technické inteligence *Česká hlava* byl vyhlášen v březnu 2002 pod oficiální záštitou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Ministerstva průmyslu a obchodu ČR, Ministerstva financí ČR, Ministerstva zahraničních věcí ČR, Ministerstva pro místní rozvoj ČR.

(Více informací viz <http://www.ceskahlava.cz/>.)

-red-

Rektorka Univerzity Palackého v Olomouci vypisuje

výběrové řízení

na obsazení místa **vedoucí/vedoucího ekonomického odboru** Rektorátu UP v Olomouci.

Požadovaná kvalifikace: vysokoškolské vzdělání ekonomického směru, min. 5 let praxe, znalost finanční, účetní a daňové problematiky.

Další předpoklady: organizační schopnosti, schopnost vedení lidí, spolehlivost, odpovědnost, přesnost, morální bezúhonnost, komunikativnost a flexibilita.

Předpokládaný nástup: **1. 9. 2003.**

Pisemné nabídky doplněné strukturovaným životopisem zasílejte do 14 dnů od zveřejnění v tisku na adresu: Personální oddělení, Rektorát UP, Křížkovského 8, 771 47 Olomouc; další informace na telefonním čísle 585 631 031, J. Barnetová, barnetov@rupnw.upol.cz.

-red-

Zpráva o konání Jarmarku chemie, fyziky a matematiky

■ Už když jsem vstupoval do pavilonu A výstaviště Flora Olomouc, jsem věděl, že jsem se nemýlil a že miřím správně na třetí ročník Jarmarku chemie, fyziky a matematiky. Zdáli se ozvala rána a vzduch jemně nasákl sírou, tak mne uvítal můj oblíbený ráj.

Hned za vstupem své umění předvádějí mladí Debrujáři ze ZŠ Jungmannova v Litovli a Moravského a Hejčínského gymnázia. Ne, tomu, že to vajíčko dostaneš tím úzkým hrdlem do lahve, tomu prostě nevěřím. Zprvu jsem o tom byl přesvědčen, ale postupně jsem začal chápat, že mi nelhalo. Po chvíli se vajíč-

ko opravdu ocitlo v láhvi a v dalším okamžiku z láhve venku.

Opodál se hloučky dětí tlačily u skládaček, hlavolamů a vyplňovaček, které jim připravily katedry matematiky PŘF a PdF UP. Ty zápalově byly obzvláště vypečené, je, tady bych klidně trávil hodiny a hodiny, ale ruch za zády odvedl mou pozornost směrem k fyzikálním hrátkám.

Jůda, to jsem ale pěkná šeredka, říkal jsem si při pohledu na monitor, kde mi analyzátor obrazu deformoval mou fasádu. Optické klamy, ty nezklamaly a stereogramy mi otevřely cestu do třetího rozměru pouhým pohledem na plošné obrazy.

Kouzlo třetího rozměru dokazoval i hologram, na němž byl Mozart jako živý. Praskání a povědomá pobouřková vůně ozónu mne přilákaly k van de Graaffovu generátoru, kde mi studenti Katedry experimentální fyziky PŘF UP vysvětlili, co je a co umí statická elektřina. Svě hudební

dovedností jsem si vyzkoušel na naladěných skleničkách, které kupodivu vyluzovaly poklepáním tón, jaký slibovaly napsím na nich vyvedeném. Jeden ze sponzorů, firma Bravo z Jabloného nad Orlicí, vystavoval neuvěřitelně šikovnou termosku, tzv. Bravosku, která mě uklidnila, že až budu velký, i já budu schopen napéct, nasmažit, udušit, a to všechno v jednom skvělém „pekáči“. Zasoutěžil jsem si ve fyzikální soutěži pro celou rodinu, kde se o hodnotné ceny ucházela spousta dalších žáčků školou povinných.

Za malou chvíli jsem již mířil do ráje chemie. Magický mne přitáhl stánek dr. Smysla z LF UP, který převlečen za alchymistu rozdál dětem nejedno moudré alchymistické poučení. Kousek dál, na stáncích

Katedry anorganické chemie PŘF UP, jsem poznal, že červené zelí funguje jako indikátor pH. A co je to vlastně to pH? To mi vysvětlili opodál u stánku Katedry fyzikální chemie, kde navíc tátovi vyčistili brýle a máma pyšně odcházela se svými zlatými šperky, které se po vyčistění v ultrazvuku třpytily úplně jako nové. U vedlejšího stolu se přely dvě děti, kdo postaví větší molekulu. A stejně jsem je trumfнул! Postavil jsem si letadelin-2-vrtulínový, akorát chemický vzorec mi ještě dělá potíže. Za tak krásnou práci jsem dostal kšiltovku z Farmaku, jen jsem zvědav, jak dlouho mi vydrží bílá. Pak jsem si plamenem namaloval fulleren u Antonína Pospíška

ze ZŠ Nedvědova. U stánku Katedry biochemie PŘF UP jsem užasle zíral, kolik barviv vybarvuje papříkový lusk. Nikdy jsem netušil, jak jednoduché je vyrobit tajný inkoust, avšak složení si nechám pro sebe, neboť kdybych vám ho napsal, nebyl by až tak tajný. Modré bradavice, které rychle vznikaly po kápnutí jodu na rozkrojený brambor, mi připomněly chvíle strávené u stánků čarodějnic. Á, tak tady vedle to bouchá, došlo ihned po té, co jsem po pořádné ráně stěží stihl doběhnout na WC. Odhodlaně jsem se však vrátil a pozoroval, jak plechovka plná vodíku po zapálení bouchne a letí do vzduchu. Ohně tu ostatně bylo dost. Z ohně se tu narodil pták Fénix, ale faraonovi hadi. O tom, že mi ukáží sopku na tallíř,

jsem pochyboval až do chvíle, kdy přede mnou zaplála. Naši mi nikdy nechtěli koupit batikované tričko, ale tady jsem viděl, že ho snadno můžu sám vyrobit, vždyť stačí jen svázat a barvit, jen doufám, že mne máma nepřerazí.

Je, tady se dá měřit ten UV filtr ve slunečních brýlích, nadšen jsem utíkal k přístrojům Katedry

analytické chemie PŘF UP. Obdivoval jsem i jejich kouzla. Stačilo si přát růžovou a ihned vznikala ve zkumavce růžová. Au, nevyhnul jsem se pobíhajícímu šilenému chemikovi, který všude kolem sebe rozseval razítka s logem Jarmarku. Doma jsem se pak ještě dlouho nemyl, abych o jeho otisk nepříšel. Tatínek se chvíli ohlížel a pátral po slíbené whisky z Dolan, ale nakonec byl spokojen, když zjistil, že ze slivovice od strýce neoslepne. Prý je tam málo

jakéhosi metalónu či metanolu a měří se to plynovým chromatografem, tím určitě později oslním u přijímacích zkoušek na vysokou školu. Z vodního kamene, previta, pipetování a vážení mi už šla hlava kolem a to nemluví o levitující krabici plné kachniček z Míla.

„Vaříme mýdlo!“, ozývalo se od stánku Katedry organické chemie. Poprvé jsem viděl, jak těžké je vyrobit mýdlo a tiše si slíbil, že s ním doma budu raději šetřit. Pšššt, tak rychle shořela vata na mé dlaně, ani kouř po ní nezbyl. Když jsem postavil správně model molekuly benzenu, dostal jsem za

odměnu perniček. To vám byla dobrota! Vedlejší stánek chemiků z VŠB Ostrava mi ukázal, že snaha alchymistů byla dovršena a že zlato lze vyrobit z vody. Jen recept mi nechtěli prozradit. Ale alespoň mi dovolili si u nich vystřelit do terče – destilační aparatury. Odcházel jsem k poslednímu stánku chemiků z Ostravské univerzity a zasl nad jejich chemickou zahrádkou a sloní pastou, neporovnatelnou se zubní pastou Odol, kterou jsem dostal za své chemické snažení u výroby sádrových odlitků. Začala mne

zmáhat únava. Není se čemu divit, vždyť jsem celý den strávil tou nejužasnější a nejzábavnější hrou. Přistě půjdu zase a doufám, že vy se mnou.

-zážitky
neznámého
dítěte-

Modelování molekul

Na toto téma proslavil inaugurační profesorskou přednášku **doc. RNDr. P. Drašar, CSc.**, 7. 5. 2003 na pracovní schůzi České společnosti chemické v Olomouci. Hovořil o metodě studia molekularity dějů v přírodě jako nástroje porozumění jim. Téma dává příležitost nahlédnout do oblasti modelování jako metody vědeckého poznání.

Co znamená modelování? Je to napodobování vybraných vlastností skutečného objektu neboli originálu¹ (molekuly, buňky, populace atd.) na modelu², s použitím prvků a prostředků zcela odlišných od originálu. Je založeno na analogii určitých vlastností originálu s modelem a výsledkem je zjednodušený, idealizovaný obraz vlastností skutečného objektu. Školským příkladem může být zeměpisná mapa jako model krajiny, chemický vzorec jako model molekuly chemické látky, matematická rovnice či křivka jako model početního růstu populace.

Co je účelem? Model umožňuje hodnocení početných empirických³ poznatků logickými dedukcemi⁴, kterými se vysvětluje podstata⁵ originálu. Kromě toho umožňuje také induktivní závěry zobecňující podstatné záležitosti společně množině reálných objektů určité třídy, např. molekulám sacharidů, bakteriím, populacím atd. Důležité je, že model musí být ověřitelný pokusem a měřením. V přírodních vědách a medicíně se často uplatňují matematicko-statistické modely, poskytující poměrně spolehlivé výpovědi a predikce⁶ o chování populací, společenstev organismů, epidemií, molekul chemických látek, buněčných struktur atp.

Jak se model konstruuje? Když před padesáti lety Watson a Crick tvořili model molekuly

DNA, používali k tomu plech a papír. Dnes se k tomu užívá počítač vybavený vhodným programem. Nicméně metodologický základ tvorby je neměnný. Model se vytváří z vybraných, většinou neúplných, v dané době známých empirických poznatků a dat o originálu, takže je vlastně vytvářením hypotézy⁷ o něm. Vlastnosti modelu (jeho chování) se pak srovnávají s vlastnostmi (chováním) originálu. Tim se testuje shoda /neshoda obou systémů. Podle výsledků ověření se pak model opravuje a přizpůsobuje, aby co nejlépe odpovídal originálu. Konstruování modelu probíhá v následujících etapách: 1. Formulují se zjednodušená představa o originálu verbálně nebo graficky (první identifikace systému). Provádí se to rozбором empirických dat o originálu, ze kterých se vyvodí postuláty⁸, jež vymezí podstatné vlastnosti určující chování originálu z daných podmínek. 2. Z tohoto zjednodušeného obrazu jsou dedukovány další vlastnosti originálu, které v empirických poznátkách zřejmě nebyly. Z dedukovaných vlastností se vyvozují predikce⁹ o chování originálu. 3. Je naplánován a proveden pokus nebo měření, kterým se ověří, zda se originál skutečně chová podle predikovaných závěrů. 4. Podle výsledku ověření se vymezí konkrétní číselné parametry modelu, které jsou použity k vyjádření modelu matematickými prostředky. 5. Číselné parametry získané aplikací modelu se srovnávají s výsledky dalších pokusů a měření originálu, aby se znovu ověřila shoda modelu s originálem a model se mohl opět korigovat a napodobit co nejlépe chování reálného objektu. Tato činnost (1 až 5) se nazývá modelování. Je zřejmé, že základním

prostředkem tu jsou metody deduktivní a induktivní logiky.

Poměrně častým případem bývá tzv. černá skříňka. Označuje situaci, kdy o struktuře originálu (např. složkách určitého biologického jevu, komplexní makromolekuly apod.) nic nevíme nebo víme jen málo, ale můžeme sledovat pouze jeho chování (fungování). Podle chování může být popsána zákonitost a určena struktura. Předpokladem tu je, aby vstupy a výstupy originálu byly pozorovatelné, měřitelné, případně pokusně ovlivnitelné. V takových případech lze konstatovat abstraktní model, ve kterém vytvoříme takové vlastnosti (vztahy), aby model mohl fungovat jako originál. Protože strukturu modelu známe, neboť jsme ji sami vytvořili zavedením vybraného systému prvků a vztahů, můžeme hledat a odkrývat analogické prvky a vztahy v originálu, a přiblížit se tak k poznání jeho podstaty. Modely tohoto typu se nazývají poznávací.

Pravděpodobně největší význam mají modely ověřovací, verifikační. Jestliže se totiž domníváme, že podstatu určitého jevu známe, pak konstrukcí a aplikací vhodného modelu můžeme ověřovat správnost našeho poznání. Bude-li model fungovat jako modelovaný systém (originál), přispívá toto zjištění ke správnosti našeho poznání. Jinak je naše poznání nesprávné, neúplně správné, nebo je chyba v modelu. Ten je pak nutno opravit a přizpůsobit. Takové zjištění pochopitelně podněcuje k dalšímu výzkumu. Všeobecně známým modelem, který je důkladně ověřen teoreticky i praktickou aplikací, je třeba dialyzační zařízení (umělá ledvina). Ověřuje správnost našich poznatků o funkci živé ledviny každodenní aplikací při léčbě pacientů.

Modelováním svého druhu je experimentování s modelovými objekty. Těmi mohou být laboratorní zvířata, mikroorganismy, buněčné kultury a nejrůznější fyzikální objekty. V přednášce doc. Drašara to byly molekuly chemických látek zobrazené s použitím počítačového programu na monitoru. Programy tohoto druhu jsou v moderních učebnicích biochemie a organické chemie přiloženy, aby student mohl na základě svých vědomostí a vlastní představitivosti měnit strukturu molekuly studované látky a předpovídat či ověřovat její vlastnosti. Může provádět výpočty reálného tvaru molekul, rozmístění atomů v molekule, energetických hladin, znázornit hustotu elektronů v energetických centrech, solvataci, zjišťovat tvar vazebných míst a další vlastnosti studované látky – vše v trojrozměrném a pohyblivém zobrazení na monitoru počítače. Základem, z něhož se tu vychází, jsou výpočetní postupy, které umožňují vědeckým pracovníkům konstruovat molekulové struktury včetně jejich geometrického, tedy prostorového uspořádání. Metody tohoto druhu usnadňují studentům porozumět principům stereochemie a nanotechnologie. To je dnes moderní výzkumný a vývojový trend, od něhož se očekává, že významně přispěje k udržitelnému rozvoji lidstva ekologizací výrobních procesů na zcela nových, biomolekulárních principech. Proto je nanotechnologie mezi prioritami 6. rámcového programu EU.

Prof. M. Hejtmánek

Věda a demokracie?

V horlivém a nadšeném zaujetí pro demokracii jako záruku všeho dobrého se někdy přestřeluje – a to dost zásadně. Také v souvislosti s tím, čemu říkáme věda a výzkum. Pokusím se na některé momenty oně přemířené horlivosti ukázat. Problém podle mého názoru spočívá v tom, že si ne vždy dost důsledně uvědomujeme, že demokracie není koncept biologický, ale sociální. Příroda nezná demokracii, stejně jako nezná spravedlnost. Řídí se jinými principy – principem konkurence od úsilí vytvořit optimální podmínky pro rozvoj vlastního genomu až po úsilí přežít tím, že sežere jiné. Všichni účastníci hry zvané Život dokonce ani uvnitř množiny příslušníků téhož druhu nedostávají stejnou šanci, stejný vklad do této hry. Existujeme jako slabší a silnější, zdatnější a méně zdatní, posuzováno v kterémkoliv pro život podstatné dimenzi. Teprve společenství lidí na určitém stupni rozvoje vytvořilo koncepty sociální spravedlnosti, lidských práv a ochrany slabších a handicapovaných jedinců či sociálních skupin – koncept demokracie; ponecháme teď stranou skutečnost, že praktická realizace konceptu se může jeho teoretickému vymezení podobat jenom docela málo.

Věda je právem považována za a uznávána jako rodinné stříbro lidského společenství, které je zachráněno před chudobou a nedostatkem, před důsledky nekontrolovaného růstu populace, a dokonce před následky takových společenských patologií, jako je chamtivost mocných, která se nezastavuje ani před hrůzami ničivých válek, a to přesto, že i úspěchy vědy bývají pro tyhle odpudivé cíle zneužívány.

Cílem vědy je poznání pravdy o světě, ve kterém žijeme jako jeho součást. Motorem vědy jsou myšlenky, nápady, invence. Schopnost invence je vlastnost biologická, je to schopnost lidské mysli existující v prostředí s určitou úrovní stávajících poznatků. Schopnost dostat nápad je produktem, na jehož vzniku se podílí dědičnost a prostředí, interakce talentu a vzdělanosti. Tato schopnost existuje v podstatě mimo demokracii a jiné formy společenského řádu. Říkám „v podstatě“, protože společenské

poměry mohou například diskriminovat některé sociální skupiny nemožností případné talenty uplatnit.

Věda má celou řadu institucí nesoucích ve svém názvu přívlastek vědecký. Za mnohé jiné uvedu vědecké rady univerzity nebo jejich fakult. Rozhodování o záležitostech vědy se v nich provádí hlasováním – což se zásadně liší od získávání poznatků o světě. Gravitační zákon nebyl objeven demokratickým hlasováním; k němu dospěl zcela autokraticky osamělý mozek Sira Isaaca Newtona. Demokratické hlasování, při němž má každý člen vědecké rady jeden hlas není tedy nástrojem vědy, ale vědní politiky. Ta by měla vytvářet optimální podmínky pro lhnutí nápadů – nic mluví a nic víc. Představa, že orgány vědní politiky produkují vědecké výsledky, už nejednou v dějinách vědy natopila pěkný zmatek.

Pravda o světě je – sama o sobě – mimo etiku a morálku, stejně jako mimo kategorie optimismus–pesimismus. Vědecký záznam má závazek jenom vůči pravdě. Že se bude nebo nebude někomu líbit, že bude někomu vadit natolik, aby autora poznatku diskriminoval a třeba i zahubil, je už zase záležitost vědní politiky. Josef Visarionovič Stalin ani skutečnovatelé jeho „myšlenek“ nebyli vědci, byli to politici vědy. Jak ukazuje historie vědy, vědecký poznatek nelze vykořenit – je ho však možno úspěšně pohřbit pod nánošem organizačních reforem a byrokratických usnesení, které zabráni mozku schopným invence, aby svou schopnost myšlení mohly uplatnit.

Při své téměř padesátileté zkušenosti v oblasti vědeckého výzkumu a vědní politiky nemám právo být naivní. Nemyslím si, že úvahy tohoto typu zabrání tomu, aby se vědní politika přestala vydávat za vědu. Stačilo by mi, kdybychom si častěji než dnes uvědomovali, že demokratickým hlasováním nic neobjevujeme. Úlohou vědní politiky je prostě vytvářet jedinečným mozku schopným invence dobré podmínky pro, aby mohly – ku prospěchu i nás ostatních – objevovat pravdu, ke které se demokratickým hlasováním dostat nemůžeme.

Prof. S. Komenda

Poznámky:

¹ Originál – skutečný přírodní objekt či jev.

² Model – zjednodušený obraz vybraných vlastností originálu.

³ Empirické poznatky, údaje – získané pozorováním, pokusem, měřením.

⁴ Dedukce, indukce – vyvozování jednotlivého poznatku z poznatku obecného, u indukce obráceně.

⁵ Podstata – vnitřní souvislosti mezi složkami pro jev nepostradatelnými, nejčastěji v podobě příčinného řetězce.

⁶ Predikace – předpověď.

⁷ Hypotéza – domněnka, neověřený výrok založený na ověřitelných předpokladech.

⁸ Postulát – výrok, jehož správnost důvodně předpokládáme nebo je zřejmá.

Bilančně o Uměleckém centru UP

Když jsem s Jakubem Kordou, manažerem Uměleckého centra UP, hovořila naposledy (viz Žurnál UP č. 4), jeho aktivita v rekonstruovaném konviktu začínala. V té době úspěšně prošel výběrovým řízením (červen 2002), které i přes neshody FF a PdF UP bylo po vytvoření místa manažera UC UP vypsané. Čtenářům Žurnálu UP tehdy sdělil, že svěřenou práci pojímá jako výzvu, důležitost přikládal především obhajobě smyslu existence nově zřízeného místa. Manažer UC UP je podřízen Radě UC UP, jeho práce je dotována pouze ze zdrojů Filozofické fakulty UP. Jelikož pracovní smlouva uzavřená na dobu jednoho roku se již v srpnu stane neplatnou, naskytá se příležitost ke krátkému bilančnímu rozhovoru:

Práci manažera UC UP vykonáváte necelý rok. Právě rok jste měl na to, abyste dokázal, že manažer je v konviktu potřebný. Jak si UC UP vede po několika měsících provozu?

Umělecké centrum UP bylo jeden velký experiment a dalo by se říci, že se nikdo přesně nevěděl, jakým způsobem bude fungovat. Byl to vlastně jakýsi pokus o sladění činnosti dvou fakult, sladění činnosti čistě výukových s mimovýukovými, sladění toho, že se na univerzitní půdě bude dennodenně potkávat akademická obec s veřejností... Zhotovil jsem si pro sebe malou bilanci, jejíž výsledek mne mile překvapil: za dobu sedmi měsíců čistého provozu bylo v UC UP uspořádáno přes čtyřicet hudebních koncertů, asi čtyřicet až padesát veřejných filmových projekcí, šest vícedenních filmových minifestivalů, více než 20 výstav, k tomu je nutné připočítat veřejné přednášky a provoz konferenční... Měle jsem byl překvapen hlavně proto, že konvikt v žádném případě není regulérní kulturní či konferenční instituce. Na prvním místě je, a to bych chtěl zdůraznit, univerzitní (školní) budova a tento charakter dává chodu objektu jasně vymezený ráz. Přesto by se za kulturní produkci, jež

se za těch sedm měsíců v UC UP uskutečnila, nemusela stýdět žádná kulturní instituce s rozpočtem a regulérní sestavou zaměstnanců, kterou UC UP nikdy nemělo, asi dlouho mít nebude a je otázka, zdali by mít mělo. Záležitost týkající se možnosti, nakolik mohou kulturní akce zasahovat do shora řečené primární funkce konviktu, není stále dostatečně vysvětlena. Říkám to proto, že během akademického roku se spousta lidí z UC UP dostala pod tlak dalších pracovišť, jež chtěla – zcela logicky – prostory konviktu využít k prezentaci své činnosti. I přesto, že se jedná o prostor, který primárně užívá FF a PdF UP, směřují do něho aktivity všech fakult. Kapacitní důvody byly ovšem častým důvodem, proč nebylo možné vyhovět všem. UC UP momentálně nedisponuje žádným prostorem, jenž by byl určen čistě mimoškolním záležitostem. Všechny prostory, ve kterých aktivity probíhají, jsou na prvním místě učebnami a jejich provoz je velmi omezen. Proto není možné, aby do UC UP směřovaly veškeré dobré akce, i když věřím, že by si to zasloužily. V tomto smyslu dochází k častým nedorozuměním a domnívám se, že UP a její akademická obec charakter objektu ještě zcela nepochopila.

Jaké další problémy konvikt provázají?

Spojení školní instituce s mimoškolními aktivitami klade velké nároky na organizaci všech, kteří v konviktu působí. Pro pět uměnovědných a uměleckých kateder dvou fakult totiž platí jistá pravidla hry, která kdekoliv jinde v rámci UP zcela běžná nejsou. Samozřejmě ne všichni jsou ochotní a hlavně přípra-

veni tato pravidla bezvýhradně přijímat. Ještě nějakou dobu potrvá, než si všichni vyzkouší na to, že provoz konviktu jako části UP je malíčko nestandardní. Když už jsem ale konstatoval, že někteří nepřistoupili na pravidla hry, musím naopak říci i to, že se již jasně vykristalizovala skupina lidí, kteří pochopili potenciál, jenž tento prostor nabízí. Jedná se zejména o činnost studentů a jejich pedagogů.

Bavíme-li se o problémech, jeden spatřuji také v tom, že Rada UC UP prošla v průběhu roku velkými personálními změnami. Tento obnovený orgán momentálně přehodnocuje způsob fungování, jedná o budoucích pravomocích, kompetencích, mj. se také jedná o budoucím postavení v rámci oficiální struktury UP. Rada UC UP je zatím orgánem bez oficiální kompetence.

Pokud mluvíme o tom, co se dosud nepodařilo, nemůžu se nezmínit o problému zabezpečení objektu. Spojení této budovy jako místa školy a místa určenému veřejnosti (brzy zde bude otevřena i restaurace) tlak na její zabezpečení ještě zvyšuje. Kdybych hovořil o technických problémech objektu, byl by náš rozhovor podstatně delší, mnohé nedostatky se zjišťují až s postupem času.

Jak vidíte budoucnost UC UP?

Domnívám se, že proběhlý necelý rok dostatečně naznačil, že prostor rekonstruovaného jezuitského konviktu a lidé, kteří tento prostor obývají, disponují potenciálem, jehož by bylo škoda nevyužít. Aktivita v UC UP neustále narůstají. Za velmi důležitou považuji spolupráci s olomouckými kulturními institucemi, z nichž některé – společně s olomouckou veřejností – již zaregistrovaly možnosti, které UC UP nabízí. K tomu jen dodám, že některé z našich projektů sklídily velký ohlas, což nám pomohlo v dalším shánění financí – myslím si, že minimálně v příštím roce budou akce uskutečněné v UC UP jen a jen narůstat.

Co vám práce vzala?

Asi hlavně energii, kterou bych měl věnovat své odborné profilaci, filmové vědě. Mohu ale říci, že

energie a spousta času věnovaná UC UP nad standard nějaké regulérní pracovní doby se vrací v určité satisfakci. Už jen fakt, že se projekt začínající vsutku od nuly rozjel, mi dává dobrý pocit, že to stálo za to. Samozřejmě, nadstandardní úsilí se netýká jen mé osoby. To, že UC UP funguje, by nezajistil sebelepší manažer, kdyby zde nepracovala spousta lidí, kteří konvikt doslova tlačí vpřed. Kdybych měl někoho v tuto chvíli jmenovat, zmínil bych jen „špičku velehorů“ – a to bych nerad. Podaří-li se tedy nějaká akce, je třeba vědět, že jsou za ní hodiny a hodiny práce mnoha lidí...

Budete se v připravovaném výběrovém řízení ucházet o prodloužení smlouvy?

Místo manažera UC UP jsem bral s tím, že 31. 8. 2003 mi smlouva skončí a na místo bude vypsané nové výběrové řízení. Během akademického roku jsem měl obhájit smysl tohoto místa, snad se mi to minimálně podařilo. Budova konviktu mi ale přirostla k srdci a rád bych zde působil i nadále – možná ale na jiném pracovním postu. Ještě tedy nejsem rozhodnut – práce manažera v UC UP je časově i co se energie týká celkem náročný koníček...

Za rozhovor poděkovala

M. Hronová

NA AKTUÁLNÍ TÉMA

Tiskové prohlášení ministryně školství, mládeže a tělovýchovy

Na webových stránkách MŠMT ČR bylo 21. 5. zveřejněno tiskové prohlášení ministryně školství, mládeže a tělovýchovy ČR vyjadřující se k informacím o záměru Ministerstva financí ČR snížit předpokládané výdaje státního rozpočtu pro rok 2004 na vývoj a výzkum o částku 3,8 mld. Kč. Jak ministryně P. Buzková uvádí, Ministerstvo financí ČR před zveřejněním těchto informací o svém záměru neinformovalo ani MŠMT ani Radu vlády pro vývoj a výzkum, nicméně potvrdilo, že opravdu hodlá podobné snížení prosazovat. Ministryně školství mládeže a tělovýchovy dále sděluje:

Považuji proto za vhodné, abych poskytla alespoň základní údaje o tom, co by takové krácení prostředků pro vývoj a výzkum znamenalo.

V roce 2004 se předpokládá zahájení Národního programu výzkumu (NPV) a zahájení řešení nových výzkumných záměrů v letech 2004 až 2005; pro Národní program výzkumu byly přitom koncentrovány prostředky, které přešly z financování jednotlivých resortních programů výzkumu (s pochopitelným očekáváním, že tyto dílčí výzkumné programy budou ošetřeny v rámci NPV). Nenavyšení rozpočtu proto v případě Národního programu výzkumu znamená tedy jejich faktické krácení.

Zrušení Národního programu výzkumu a zmrazení výzkumných záměrů, obě nezbytné v případě navrhované úspory 3,8 mld. pro státní rozpočet roku 2004, by v této chvíli znamenalo nekompenzovatelný zásah vůči nejprogressivnější části aplikovaného vývoje a výzkumu v ČR, který by se svými dopady rozhodně neomezil pouze na rok 2004. Financování řady konkrétních projektů v oblasti vývoje a výzkumu je podlého charakteru, to znamená, že tyto projekty jsou hrazeny jak z veřejných prostředků, tak i z

soukromých zdrojů řešitele. Faktická ztráta pro vývoj a výzkum by tak byla zřetelně vyšší než 3,8 mld., které by ušetřil státní rozpočet. Podobně bude tuto ztrátu zvyšovat vynucená neúčast řady našich výzkumných pracovišť v evropských programech, které také předpokládají výdaje ze strany řešitele.

V případě, že Ministerstvo financí ČR prosadí svůj úsporný návrh, projeví se nezbytné drastické omezení aplikovaného vývoje a výzkumu okamžitými negativními dopady jak na konkurenceschopnost země, tak i na zaměstnanost.

Ve střednědobém výhledu prohlubuje návrh Ministerstva financí ČR rozdíly mezi financováním vývoje a výzkumu v EU a u nás. Při současném nedostatku vědeckých pracovníků – a zvláště při hrozivé absenci mladých vědců, kteří by byli ochotni zůstat v naší zemi, představuje další destabilizace v oblasti vývoje a výzkumu přímé ohrožení naší schopnosti udržet kontakt s vyspělými zeměmi.

Relativně méně významné se v této situaci jeví porušení závazků české vlády o navýšení prostředků na vývoj a výzkum do výše 0,7 % HDP a naopak pokles tohoto poměru na 0,56 % právě tak jako to, že Česká republika v případě navržených úspor nedostojí svým mezinárodním závazkům.

Odmítám se podílet na nesmyslném ohrožení budoucnosti naší země, kterou navrhované nečitelné krácení již nedostatečných výdajů na vývoj a výzkum představuje, a odmítám asistovat snaze o zahájení sestupu České republiky na úroveň rozvojových zemí.

(Plné znění viz http://www.msmt.cz/_DOMEK/?CAI=38.)

-red-

BIOTRANS 2003

Organizační výbor 6. mezinárodní konference o biokatalýze a biotransformacích zve studenty chemických oborů na UP na přednášky a plakátovou sekci konference *BIOTRANS* (28. 6.–3. 7. 2003). Slavnostní zahájení konference se koná v sobotu 28. 6. 2003 v 17 hod. v aule Právnické fakulty UP (tř. 17. listopadu 8). Na programu je přednáška prof. R. Furstosse (Francie) na téma *Asymmetric Baeyer Villiger oxidation using whole cells*. Program konference je na internetových stránkách www.biotrans2003.upol.cz. Jako satelitní sympozium proběhne paralelně Workshop mezinárodního evropského networku COST D25 (*The European Cooperation in Scientific and Technical Research*) o biokatalýze, podporovaný Evropskou unií. Jedním z jazyků konference je angličtina.

Záštitu nad konferencí přijali rektorka UP prof. J. Mačáková, MSMT ČR, MPO ČR, hejtman Olomouckého kraje Ing. J. Březina, arcibiskup olomoucký Mons. J. Graubner a primátor města Olomouce Ing. M. Tesařík.

Pokud budete mít zájem se konference účastnit a jste studenty Univerzity Palackého, pak vás Organizační výbor *BIOTRANS* prosí, abyste se bezplatně registrovali na adrese biotrans@tunw.upol.cz svým jménem a příjmením, kontaktní adresou, oborem a ročníkem, který studujete. Při registraci 28. 6. 2003 (Právnická fakulta UP) Vám bude vydána jmenovka a sborník konference.

Prof. V. Šimánek,
předseda organizačního výboru *BIOTRANS 2003*

Mezinárodní setkání seniorů-studentů U3V v Praze

Dne 21. 5. 2003 se pod vedením ředitelky U3V UP PhDr. N. Kubičkové-Spatenkové, Ph.D., uskutečnilo setkání seniorů U3V UP se seniory U3V Prahy, Českých Budějovic s mezinárodní účastí v rámci recipročních zahraničních výměn seniorů U3V ze španělských provincií Mallorky a Kanárských ostrovů – z ostrova Tenerife z univerzity v Santa Cruz. Setkání bylo velmi přátelské se všemi zúčastněnými. Paní ředitelka důstojně reprezentovala UP Olomouc a informovala o všech aktivitách pro studenty U3V nad rámec studia.

Proto bychom chtěli touto cestou paní ředitelku U3V co nejsrdečněji poděkovat, že jsme se zúčastnili této akce s tak hezkým programem v Praze. Už nyní se těšíme na příští mezinárodní setkání v květnu 2004, připadne i uskutečnitelné mezinárodní reciproční výměny.

Jen stručně k historii seniorského vzdělávání v České republice, podle Ing. D. Steinové z Prahy, vedoucí pracovní skupiny pro seniorské vzdělávání při GR Euragu a prezidentce mezinárodní asociace pro kulturní výměny seniorů, která tato mezinárodní setkání skvěle organizuje.

Úplně první Akademie třetího věku byla nabídnuta doc. K. Šiprem v Přerově v r. 1983. Jednalo se o cyklus přednášek na různá témata s cílem přivést seniory k systematické formě vzdělávání. Doc. K. Šipr také otevřel první Univerzitu třetího věku v Olomouci v r. 1986, ačkoliv v tomto případě se na organizaci už podílela i Univerzita Palackého. Jednalo se opět o cyklus přednášek z různých oblastí oboru.

Zároveň v r. 1986 iniciovala vznik U3V v Praze již zmíněná Ing. D. Steinová. Skutečně prvním oborem vysokoškolského studia pro seniory byl tepver obor „Biologie člověka“ na Fakultě všeobecného lékařství Univerzity Karlovy otevřen v říjnu 1987 prof. V. Pacovským. Ten následně v r. 1988 zahájil přípravný kurz ke studiu U3V právě v Kulturním domě Opatov v Praze na Jižním městě, kde se uskutečnilo i letošní mezinárodní setkání.

Postupně vznikaly po olomoucké U3V i v Brně, Ostravě, Českých Budějovicích, Hradci Králové aj., v neposlední řadě i na nejmladší Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně (poprvé v akademickém r. 2002/2003).

Na závěr bych apelovala na patřičné státní orgány, určité za mnohé seniory U3V, obzvlášť středoškolačky, kterým se v mládí nepodařilo z různých důvodů uskutečnit vysokoškolské studium, aby se u nás začalo uvažovat o distančním studiu, ukončeném zkouškami i pro seniory, k doplnění jejich profesního, nebo i neprofesního vzdělání na úrovni získání titulu Bc. nebo i Mgr. Dlouhodobě studující seniory U3V by to jistě přivítali s velkým povděkem.

J. Richterová, U3V, Lékařská fakulta UP

CDV UP na internetu

Centrum distančního vzdělávání UP (CDV UP) oznamuje, že zprovoznilo svou novou webovou prezentaci na internetu (www.cdvi.upol.cz). V současné době se jedná o úvodní informace o činnosti CDV UP; záměrem je však vytvořit komplexní informační zdroj ze světa distančního vzdělávání, určený odborníkům a zejména zájemcům o tuto formu studia. CDV UP se proto těší na podněty, postřehy a připomínky.

Kontakt: Mgr. I. Hoblíková, vedoucí Centra distančního vzdělávání, Univerzita Palackého v Olomouci, tel.: 585 631 124, e-mail: hoblikova@rupnw.upol.cz.

-red-

PŘEDSTAVUJEME**Cena města Olomouce 2002 v oblasti výtvarného umění: Prof. Zdeněk Příkryl**

Emeritní profesor sochařství, medailér, publicista a básník se narodil v Chomoutově u Olomouce v rodině kovodělníka a drobného zemědělce. Po absolutoriu na olomoucké reálce vystudoval výtvarnou výchovu na Univerzitě Palackého, kde získal doktorát pedagogiky a dějin umění v roce 1952. Pod vlivem profesora Vladimíra Navrátila se zaměřil na sochařskou tvorbu, které se intenzivně věnuje po celý život. Od konce 60. let svůj zájem rozšířil o medailérství a v tomto oboru se prosadil na celostátní i mezinárodní úrovni, především díky svým četným souhrnným výstavám a pravidelným participacím na světových medailérských výstavách pořádaných organizací UNESCO. Od roku 1964 vystavoval v Paříži a od roku 1969 pravidelně obesílá biennale FIDEM.

Prof. Z. Příkryl působil i jako výtvarný pedagog – praktik i teoretik. Během svého více než třicetiletého

pedagogického působení vychoval několik generací učitelů, publikoval řadu učebních textů i odborných studií v našem i zahraničním tisku, včetně knihy „Jak pracuje sochař“ (SPN 1971). V poslední době připravil pro Olomouckou výstavu „Barokní inspirace“ a doprovodil ji pozoruhodnou bibliofilii se stejným názvem.

Prof. Z. Příkryl píše i publikuje také osobitou poezii, vnitřně související s jeho výtvarnou aktivitou, a jeho literární večery spolu s hercem Františkem Řehákem si získaly velkou přízeň posluchačů. Neméně populárními se staly i jeho četné pořady o hanáckém, oživující a propagující tento dialekt našeho kraje s erudicí, vnitřním zaujetím a láskou. Celý dosavadní život prof. Z. Příkryla, jeho umělecká tvorba a pedagogická aktivita jsou nerozlučně spjaty s naším městem, jeho univerzitou i celým hanáckým regionem.

Cena města Olomouce 2002 v oblasti společenských věd – in memoriam: PhDr. Vojtěch Gaja

Překladatel, estetik, vysokoškolský učitel PhDr. V. Gaja prožil mládí v Kroměříži, kde studoval gymnázium, a později v Brně, kde v roce 1931 maturoval. Učil na Podkarpatské Rusi a po roce 1939 ve Fryštáku. Po osvobození ČSR a obnovení olomoucké univerzity studoval od roku 1946 dějiny výtvarného umění a estetiku u B. Markalouse. Filozofickou fakultu UP absolvoval v roce 1951 udělením titulu PhDr. Necelý rok (11 měsíců) působil jako samostatný překladatel z ruštiny, angličtiny, francouzštiny, řečtiny a němčiny, poté byl lektorem ruštiny, tlumočnickem a jazykovým poradcem při Lékařské fakultě UP.

V roce 1958 byl pro náboženské názory z univerzity přerazen do výroby – na hrubou práci do Moravských železáren. Teprve po usilovné intervenci doc. R. Spáleného byl vzat na milost a od září 1972 pracoval jako jazykový odborník tiskového oddělení

Rektorátu UP. Překládal ze sedmnácti jazyků, byl jedním z prvních překladatelů z lotyšštiny, estonštiny a litevštiny. Mezi sedmdesátí knižními tituly, které přeložil, nechybějí ani klasické texty z filozofie (Aischylos, Seneca, Hume). V roce 1982 (k jeho 70. narozeninám) vydalo několik přátel v kultivovaném samizdatu jeho překlad esejů s originálními kresbami olomouckého výtvarníka V. Ženožičky.

PhDr. V. Gaja, dlouholetý přítel H. Šmahelové, se věnoval také psaní povídek, z nichž některé vyšly časopisecky. Jsou to příběhy ze života, vzpomínky z mládí oplývající láskou k lidem a přírodě. Osm povídek pod názvem „Příběhy“ obdržel autor rovněž v samizdatovém vydání ke svým 75. narozeninám v roce 1987.

PhDr. V. Gaja je pohřben v Moravském Berouně.

Zdroj: -úmo-, foto -tj-

O ČEM SE MLUVÍ**Někteří zákonodárci odpověděli, jiní ne**

Na internetových stránkách iniciativy *Počítejte s námi!* (http://www.idialog.cz/pocitejte_s_nami/) byla zveřejněna reakce poslanců a senátorů na dopis, který jim byl zaslán 8. 4. 2003 (viz Žurnál č. 26). Dopis, ve kterém iniciátoři výzvy a autoři otevřeného dopisu ministryni školství a Vládě ČR žádají zákonodárce o vyjádření k požadavkům výzvy *Počítejte s námi!*, byl adresován členům Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu Poslanecké sněmovny a členům Výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice Senátu PČR.

K problematice se z jednatřiceti oslovených zákonodárců dosud vyjádřili senátoři V. Roubíček, Z. Bárta, D. Kroupa a J. Zlatuška, poslanci M. Šojdrová, B. Záruba a P. Bratský. Ve svých odpovědích vesměs ujišťují o podpoře výzvy, poukazují na dosavadní aktivity Senátu a Poslanecké sněmovny a vyjadřují ochotu ke společné argumentaci pro navýšení rozpočtu českých vysokých škol. Někteří jsou rovněž nakloněni záměru umožnit slyšení zástupců vysokých škol v Poslanecké sněmovně a podporovat požadavek výzvy při schvalování státního rozpočtu.

Více aktuálních informací naleznete na adrese (http://www.idialog.cz/pocitejte_s_nami/).

-red-

Pociťujete nedostatek konkrétních a aktuálních informací? Chcete se něco více dovědět o některém pracovišti UP? Víte o zajímavých akcích na UP? Chcete se podělit se svými názory, postřehy a připomínkami s ostatními členy univerzitní obce?

Využijte e-mailu, pište, faxujte na adresu redakce Žurnálu UP nebo nás přijďte navštívit osobně na Křížkovského 8!

Na vaše podněty se těší a odpovědi na vaše otázky se bude snažit zprostředkovat redakce Žurnálu UP.

Z galerie olomoucké univerzity /XXI – závěr/

Poslední portrétní obraz univerzitní galerie náleží biskupovi, který v Olomouci nikdy neměl skutečnou rezidenci, jak to ukládal tridentský koncil, a své biskupské sídlo navštívil krátce jen třikrát. Přesto se o jezuitskou kolej a studenty zasloužil. V roce 1641 nařídil, aby se koleji každoročně vyplácelo 100 tolarů na prémie (stipendia) pro studenty. Po švédské okupaci Olomouce, která trvala od roku 1642 až do roku 1650 a město přivedla k naprosté zkáze a rozvratu, přispěl týž biskup, **Leopold I. Vilém** (1637–1662), jezuitům na nábytek ve zrušené koleji částkou 400 tolarů. Jim také plně svěřil úkol restaurovat katolické náboženství na Moravě.

Po čínorodém a po všech stránkách aktivním kardinálu Františkovi z Dietrichštejnu nastoupil na olomoucký biskupský stolec Jan XVI., Arnošt Platejs z Platenštejna (1636–1637), který, než byl potvrzen papežem, zemřel 21. srpna 1637. V listopadu téhož roku byl na olomoucký biskupský stolec postulován rakouský arcivévoda Leopold Vilém, druhorozený syn císaře Ferdinanda II., a tedy bratr Ferdinanda III. Nejen v Olomouci, ale i v dalších diecésích se stávali biskupy právě habsburští arcivévodové, ač nesplňovali ani nejzákladnější podmínky tridentského koncilu. Nedostávalo se jim příslušného svěcení, nedodržovali povinnost rezidence, tedy pobývání v místě svého biskupství, a konečně to byli většinou mnohoobročníci. Počet prebend přesahoval nejkráiklavější výstřelky středověku, kdy církev prožívala hlubokou krizi a papežské schizma.

Charakteristiky olomouckých biskupů a arcibiskupů existují ve třech narativních pramenech. Nejstarší z nich je anonymní dílo z počátku 15. století *Granum catalogi praesulum Moraviae* (Jádro katalogu moravských biskupů). *Augustini Olomucensis Series episcoporum Olomucensium* (Posloupnost olomouckých biskupů Augustina Olomouckého) vyšla tiskem ve Vídni v roce 1511 a jejím autorem je známý humanista, olomoucký kanovník Augustin Käsensbrot (1467–1513). Dílo opět vydal v Olomouci roku 1831 a doplnil až do počátku 19. století olomoucký kněz a knihovník František Xaver Richter. Stojí zato ocitovat jeho charakteristiku olomouckého biskupa, císařského synka, a posléze ji srovnat se skutečnými historickými fakty:

Leopold Vilém, arcivévoda rakouský, syn císaře Ferdinanda II., byl postulován za biskupa jednohlasně. Vládl dvěma meči, jedním zaháněl nepřátele říše jakožto vojévůdce císařského vojska a gubernátor Belgie, druhým se velmi horlivě staral o prospěch a bezpečnost svého kostela, duchovním uděll právo závěti a postaral se, aby majetek duchovních nebyl po jejich smrti – jako dříve – rozkrádán. Byl

považován za největší perlu biskupství. V čele moravského duchovenstva stál 25 let. Zemřel zbožně ve Vídni roku 1662.

Arcivévoda Leopold Vilém se narodil na svátek Zjevení Páně neboli sv. Tří králů (6. ledna) roku 1614 ve Štýrském Hradci budoucímu císaři Ferdinandu II. a Marii Anně Bavorské. Už v roce 1625, tedy v pouhých jedenácti letech, byl jmenován koadjutorem na biskupských stolicích v Pasově a Štrasburku. Protože jeho stejnojmenný strýc na tyto úřady rezignoval, stal se ve jmenovaných diecésích biskupem. Dne 24. prosince 1627 Leopolda zvolili biskupem v Haberstadtu, ač potvrzení se mu dostalo až v roce 1635. Roku 1629 se stal nominálním arcibiskupem magdeburským a současně stanul v čele opatství v hesenském Hersfeldu, Murbachu a Liedersu v Alsasku. Na přání jeho bratra Ferdinanda III. zvolila olomoucká kapitula „jednomyslně“ Leopolda biskupem. Ve skutečnosti šlo o postulaci kapitulou 16. listopadu 1637, což potvrdil papež Urban VIII. 28. září 1638. O rok později se stal koadjutorem velmistra řádu německých rytířů a dne 21. listopadu 1641 s papežskou dispensí dokonce velmistrem tohoto řádu. K tolika prebendám přibýlo 30. srpna 1655 ještě biskupství v Bratislavě. Třeba však připomenout, že k těmto církevním úřadům nedosáhl nikdy základního předpokladu – svěcení.

V době, kdy se arcivévoda Leopold stal olomouckým biskupem (připomeňme, že to byl první Habsburk na olomouckém biskupském trůně), procházela rakouská monarchie kritikou fázi třicetileté války. Proto bylo třeba mobilizovat všechny síly proti Švédům i Francouzům. Církevní obročí se stávala pro rakouského arcivévodu jen účelovou politickou a zejména finanční záležitostí. Habsburský dvůr potřeboval soustředit do rukou Leopolda obrovské příjmy jmenovaných obročí k vedení války. Leopold Vilém byl totiž více voják než prelát. Pro osudy olomouckého biskupství to však znamenalo velmi nebezpečný precedens, a to nejen v ohledu finančním, ale zejména duchovním. Církevní správa byla třicetiletou válkou zcela rozvrácena a švédskou okupací Olomouce se město ocitlo na pokraji úplné zkázy. Biskup Leopold Vilém byl velmi nevhodnou osobou pro úkoly, jež moravská církev potřebovala řešit. Kapitula mohla jen na dálku korespondovat s bis-

kupem a neustále připomínat řešení naléhavých úkolů. Biskup naopak požadoval jen peníze.

Vojenská kariéra arcivévody Leopolda byla sice pozoruhodná, ale její výsledky nebyly nikterak oslňující. V letech 1640–1642 stál v čele císařské armády jako její vrchní velitel. Vytlačil sice Švédy z Čech a ze Slezska, ale po porážce u Breitenfeldu odstoupil. Vrchním velitelem byl znovu až v letech 1645–1646. Pak mu španělský král Filip IV. v letech 1646–1656 svěřil místodržitelství ve španělském Nizozemí. Odtud se vrátil do Vídně, aby se cele věnoval sběratelství. Obrovské problémy církevních úřadů včetně olomouckého biskupství, jak se zdá, mu vůbec nic neřikaly. Příjmy z tolika úřadů mu umožňovaly rozsáhlé nákupy děl benátských mistrů. Získal i část sbírky po anglickém králi Karlu I. V roce 1656 obnovil i umělecké sbírky na Pražském hradě, a to zřejmě v souvislosti s korunovací (14. 9. 1656) svého synovce Leopolda I. za českého krále. Arcivévodu Leopoldovi se nedá upřít, že patřil ve své době k nejkultivovanějším znalcům výtvarného umění.

V olomoucké diecézi se však nezměnila situace ani po vestfálském míru a po odchodu švédské armády z Olomouce v roce 1650. Biskup prodléval v Nizozemí a posléze ve Vídni, kde se mu obrazy stávaly mnohem milejším a přitažlivějším zájmem než problémy válkou zničených biskupství. V Olomouci v oblasti restaurace katolicismu plně spoléhal na jezuitu a správu diecéze přenechával jiným. Nejprve to byl kanovník Jan Kašpar Stredle, po něm světicí biskup Zikmund Minutini a nakonec kanovník Roderich hrabě von Santhilier.

Arcivévoda rakouský Leopold Vilém, biskup pasovský, biskup štrasburský, biskup halberstadtský, nominální arcibiskup magdeburský, biskup v Bratislavě, velmistr řádu německých rytířů a 46. biskup olomoucký, zemřel ve Vídni 20. listopadu 1662. Pochován byl v kryptě kapucinského kláštera, která od dob císaře Matyáše slouží jako habsburská rodová hrobka. Je to sice smutné konstatování, ale v Olomouci asi mnoho očí neslzele po „svém“ duchovním pastýři, který diecézi stačil navštívit jen třikrát. Byl prvním habsburským biskupem v Olomouci, který o svěřených úřad nejevil zájem. Nebyl však posledním.

Prof. M. Pojsl, CMTF UP

OHLÉDNUTÍ

Ještě k Herderově ceně

V minulém čísle Žurnálu (29/12) se objevila noticka o udělení prestižní Herderovy ceny **prof. L. Václavkovi**. Prof. Václavek byl vídeňskými organizátory slavnosti požádán, aby proslavil poděkování za všechny letošní laureáty. Tento krátký proslav hodnotí význam a tradici Herderovy ceny a zachycuje místo české kultury na mapě Evropy:

Rector magnifice, senatus doctissime, dominae illustrissimae, domini clarissimi!

Pocházím ze země, kde v ještě nepřilíh davné minulosti vzkvétaly a vzájemně se prorůstaly tři etnické kultury, ze země, jež byl v době o něco vzdálenější složkou většího státního celku, kde zaznívaly písně národů v mnoha jazycích, ze země, jejíž mentální a etické realie posloužily geniálnímu rakouskému mysliteli a básníku Robertu Musilovi jako model pro jeho pojetí Kakánie, jako model moderního světa vůbec.

Později však přišly dny nenávisti, soužití tří kultur bylo rozvráceno, Češi byli pronásledováni, Židé zničeni, a Němci nakonec vyhnáni. Z toho jsem poznal, co znamená nacionalismus a národní nenávist, jaké škody způsobuje život a myšlení, člověku a lidstvu. Od dětství mi byl nacionalismus cizí a těžko pochopitelný ve svém zhoubném působení. Proto se mi později stalo samozřejmostí zasazovat se o vzájemné sblížení Čechů na jedné a Němců a Rakušanů na druhé straně, a to v oblastech, která mi byla přičena

osudem, etnickým a duchovním klimatem. Hlavně ve zkoumání, výkladu a popularizaci oně německy psané literatury, jež vznikla v doteku s českou kulturou. A v projasnění vztahu mezi uvedenými kulturami.

O existenci Herderovy ceny jsem se dověděl v době nepřiznivě pro mne a pro mou zemi. V epoše „reálného socialismu“, nepřátelské člověku a kultuře, bylo obrovskou posilou pro nás, zakázané a v naší vlasti umlčené a zamlčené vědce a umělce, a pro veškerou kulturní komunitu v euroasijsky ovládaných zemích střední a východní Evropy, vědět a cítit, že svobodně se rozvíjející svět kultury o nás ví, že nás, naši činnost, naše výkony dovede ocenit a že můžeme spoléhat na jeho sympatie. My, jimž bylo bráněno v práci jak všeobecnou situací společnosti, tak rozmanitými zákazy a diskriminací, jsme sledovali každoročně udělování Herderovy ceny, jež byla vysoce uznávána, zajímali se o osobnosti laureátů tohoto

Dokončení na str. 9

Informace ze schůze Studentské komory RVŠ

V pátek 23. 5. 2003 se na Rektorátu Masarykovy univerzity sešla Studentská komora RVŠ (SK RVŠ) na své květnové schůzi. Jednání se zúčastnil rektor MU prof. Zlatuška, doc. Münsterová z RVŠ a doc. Kolář, náměstek ministryně MŠMT. Bohužel se i přes svůj velký zájem nemohl dostavit předseda poslaneckého výboru pro školství W. Bartoš.

S doc. Kolářem, který však mohl z časových důvodů setrvat jen 45 minut, předsednictvo SK RVŠ probralo připravovanou reformu financování VŠ a reformu poskytování příspěvků na stravování a ubytování studentů. Náměstek všechny přítomné ujistil o podpoře změny, kterou SK RVŠ navrhuje. Pro přípravu konkrétního návrhu změny financování kolejí a menz bude na MŠMT vytvořena pracovní skupina, ve které mimo ředitelů příslušných odborů MŠMT, zástupců vysokoškolských pedagogů z RVŠ a jednoho či dvou kvestorů bude hájit zájmy studentů i trojice reprezentantů z SK RVŠ. Pracovní skupina by měla vytvořit několik alternativ, z nichž ministryně vybere jednu, se kterou půjde do vlády.

Doc. Münsterová seznámila SK RVŠ s problematikou evaluace výuky na VŠ. Sama se tímto tématem zabývá již delší dobu. Evaluaci je rozumné proces, ve kterém anonymním vyplňováním dotazníků studenti hodnotí kvalitu výuky a své učitele; výsledkem takového hodnocení by měl být souhrn informací, na jehož základech by se měly provést nezbytné změny tak, aby se kvalita zvýšila. Na jednotlivých univerzitách a jednotlivých fakultách tento proces probíhá v odlišné kvalitě, někde neprobíhá vůbec. V ideálním případě by se na základě takového průzkumu měly uskutečnit takové změny, které by odstranily příčiny všech oprávněných námitek. Problémy však způsobují jak studenti, tak učitelé. Někteří učitelé totiž nejsou schopni přijmout jakoukoli kritiku, zvláště ze strany studentů. Dokonce se stalo, že jeden pedagog, jakmile se dozvěděl o prováděném průzkumu, podal výpověď ještě před výsledným vyhodnocením s tím, že na univerzité není od toho, aby byl posuzován studenty. Na evaluaci je také důležité, aby to byl kontinuální proces, nejen osamocená akce. Jak evaluace probíhá na jednotlivých studijních oborech na Univerzitě Palackého, může každý student posoudit sám.

Dále byla probírána účast SK RVŠ v mezinárodních organizacích. SK je členem spolku evropských národních studentských organizací – The National Unions of Students in Europe (www.esib.org), udržuje nadstandardní vztahy se Studentskou radou vysokých škol ve společném česko-slovenském výboru. Zástupci SK se účastní jednotlivých akcí pořádaných ESIB a rozličných konferencí v Evropě, které se

studentské problematiky týkají. SK by ráda v rámci ESIB vytvořila skupinu středoevropských zemí, které by postupovaly společně na jednáních. Existuje velmi silná skupina severovýchodních studentských organizací, které díky tomu, že se spojily, mají daleko větší vliv. SK by proto ráda zintenzivnila spolupráci se studenty Slovenska, Maďarska, Polska, Německa a Estonska tak, aby tato skupina v následujícím období měla možnost prosadit svého kandidáta na pozici místopředsedy ESIB. V nejbližším období se bude v Oslu konat konference pořádaná norskou ministryní školství a vědy na téma *Student Participation in Governance in Higher Education*. Doc. Kolář přislíbil, že se bude snažit, aby MŠMT finančně vypomáhalo s vysíláním zástupců z SK na akce, jako je tato, neboť velmi omezené prostředky SK neumožňují, aby se zástupci studentů z ČR účastnili těchto významných setkání. Účast je totiž pro náležitou reprezentaci ČR a jejich studentů a prosazování jejich zájmů velmi žádoucí.

Příští schůze se uskuteční v půli června na pardubické univerzitě. Pokud budete chtít, přijďte, zasedání jsou samozřejmě veřejná. Pokud budete mít jakékoli otázky k zastupování studentů Univerzity Palackého v SK RVŠ, k probírané problematice či k tomu, jak se právě vás činnost SK RVŠ dotýká, neváhejte a napište mi prostřednictvím e-mailu.

M. Kohajda, kohajda@prfw.upol.cz

Konference strukturálních biologů v Nových Hradech

Tento semestr se uskutečnilo v Akademickém univerzitním centru při Jihočeské univerzitě II. setkání českých a slovenských strukturálních biologů. Na setkání bylo možno shlédnout řadu podnětných příspěvků z chemických a biologických oborů. Svou práci nazvanou *Molecular dynamics simulation of 1,2,3-trichloropropane in the active site of wild type and mutant haloalkane dehalogenase DhaA*, zabývající se molekulární dynamikou proteinů, haloalkan dehalogenas, jsem prezentoval v portorové podobě. Při diskusi v posterové sekci jsem se dozvěděl spoustu podnětných připomínek ke své práci a výsledky jsem konfrontoval v několika neocenitelných diskusích. Konference významnou měrou přispěla ke zkvalitnění mé diplomové práce, za což rovněž vděčím České chemické společnosti v Olomouci, která mi poskytla cestovní grant a umožnila mi se setkání zúčastnit a které patří můj dík.

P. Banáš, PrF UP,

4. ročník oboru analytická chemie

Zkoušení jako proces komunikace

Zkoušení nebo také testování je proces, o němž se běžně soudí, že je výrazně asymetrický. Ze role zkoušejícího je naprosto odlišná od role zkoušeného, že je tu vyhraněná dominance prvního a stejné vyhraněná submisivita toho druhého. Ze z jedné strany teče na stranu druhou informace formulovaná ve větách tázacích, v otázkách, zatímco v opačném směru tečou věty oznamovací, odpovědi – obvykle formulované ne zcela plynule, ale spíš přerušované přestávkami a – nebojme se to říci – tu výraznějším a onde méně výrazným kóxtáním způsobovaným úpornou snahou říci víc a rychleji, co paměť na jazyk dodává, než tento stačí kultivovaně zpracovat.

Zkoušení není ze strany zkoušeného pouhé pasivní přijímání otázek a hledání odpovědí na ně. Historie zkoumání znalostí začta i studentstva zná nemalo variant, kdy zkoušený jedinec vstupuje do procesu vzájemné interakce aktivně, tím, že usiluje uchopit kormidlo vlastní rukou a řídit loď z vod zrádných a pro něho vědomostně riskantních do poklidné zátoky těch několika málo témat, která možná také nepochopil, o nichž však přece jenom něco málo ví a říci dovede. Bývá tak celá historie lidské civilizace převáděna na války husitské, rovnice o více neznámých na rovnici o neznámé jediné, rozbor slovní na povídání o citoslovčích, fyzikální chemie na ujišťování, že H₂O je určité vzorec vody, která rozumu nekali, elektřina a magnetismus na nakloněnou rovinu a kladku na hřídle. Velice by se mi líbil, kdo by podceňoval intelektuální nároky na takového zkoušeného kormidelníka kladené. Úspěch je podmíněn hlubokou znalostí psychiky zkoušejícího subjektu, včetně jeho slabostí pro vybraná témata zkoušeného předmětu.

Intelektuálně a psychologicky vyspělý zkoušenec (skloňovat podle vzoru kojenec, učenec, běželec, oběšenec) je někdy schopen výkonu srovnatelného s přechodem Niagarských vodopádů po kluzkém laně. To když se mu podaří využít osobního zaujetí zkoušejícího do té míry, že mu sám začne klást otázky, na něž učitel odpovídá – pořád se přitom domnívá, že svého žáka zkouší. Je to tak trochu podobné hypnóze, při níž je hypnotizérem zkoušený student a hypnotizovaným zkoušejícím učitel.

Jak je tedy patrné, má komunikace v procesu zkoušení podstatně více možností, než by se mohlo na první (a povrchní) pohled zdát.

Další z těchto možností je situace, kdy se student, hazardér a zoufalec vědomý si svého znalostního deficitu, obrátí k náhodě, v důvěře, že ho tato vytáhne z brndy. To zoufalství je na místě, protože důvěřovat náhodě je opravdu pokus o únik před pronásledujícím tygrem skokem do řeky plné kroko-dýlů. Ta sázka na náhodu spočívá v tom, že si zkoušenec vymyslí – a na seriózní otázky učitele začne odpovídat s nasazením fantazie nejhrubšího kalibru. Asi jako Jaroslav Hašek blahé paměti, když si vymyslel neexistující tvory v redakci Světa zvířat. Pták hnízdící na jalovci by se měl správně jmenovat jalovice a blechy s místem trvalého pobytu v parlamentu by měly nést zoologické označení krvežiznivců opoziční. Nutnou (ne však postačující) podmínkou úspěchu zkoušeného, který vsadil na takovou strategii, je nadprůměrný herecký talent, umožňující mu s obličejem tragéda vyslovovat naprosté hovadiny v naději, že učitelé dokážou implementovat představu, že by na těch neočekávaných odpovědích studenta přece jenom něco mohlo být. A v obavě, aby si nezadal ... nikdo z nás, konec konců, nemůže vědět všechno. A student možná úspěje. Lepší je možná uspět než jistě propadnout.

Pedagogika chápe zkoušení jako součást měření znalostí, jako součást zpětné vazby nezbytné pro úspěšné řízení výuky a vzdělávání. Tato krátká úvaha měla upozornit na to, že řízený systém se v tomto procesu nemusí chovat pasivně, že může do něj aktivně zasahovat a řízení ovlivňovat. Myslím, že i takhle je naplňována teze, podle níž učitel nejenom učí své žáky, ale zároveň vzdělává a kultivuje své řemeslo i sebe samého.

Prof. S. Komenda

Ještě k Herderově...

vyznamenání, spojujícího evropský svět, a pociťovali při tom, že jsme stále a znovu součástí Evropy, její duchovní substance, a že ta druhá, šťastnější část této Evropy nás, naši zemi, naše tradice neodepsala. Tak jsme to vnímali také např., když před 24 lety byla Herderova cena udělena mému učiteli, filologickému polyhistoru Pavlu Trostovi. Herderova cena představovala nepřetržitě pouto, jež nás spojovalo s postupem kultury v oné jiné Evropě, jež v nás upevňovalo přesvědčení, že Unos Evropy, o němž ve svém slavném esejí mluvil český, za Moravy pocházející a v Paříži do světové literatury vzestoupivší spisovatel Milan Kundera (ostatně také nositel Herderovy ceny za rok 2000), se nemůže zdařit a také nezdaří. Onen unos do hrůzných luň zkomírajícího Východu, kde hrozilo, že komponenty a symptomy evropské kultury, evropské duše, pokud tam kdy existovaly, zcela zaniknou.

Ačkoliv nás politická Západní Evropa ve smyslu své „Ostpolitik“ a veřejnost v pragmatice svého všedního dne – našťáště jen zčásti, zato však na dlouhou dobu – odepsala, nebylo tomu tak v případě Toepferovy nadace. Za to jí patří naše vysoké ocenění v historickém zpětném pohledu na její působení.

Dokončení ze str. 8

Chci vyslovit dík – mých zde přítomných kolegů, nositelů a stipendiatů z Bílé Rusi, Bulharska, Maďarska, Polska, Rumunska, Slovinska, dík české stipendiatky a svůj vlastní: dík Toepferové nadaci a její předsedkyni, paní Birte Toepferové, kuratoriu pro udělování Herderovy ceny, vídeňské univerzitě a jejímu rektoru magnifcentovi, panu profesorovi Georgu Wincklerovi. A také spolkovým vládám Německa a Rakouska, které po celou dobu podporovaly aktivity Toepferovy nadace. Poděkování ve jménu našem, avšak tako – s ohlednutím zpět – ve jménu velké plejády tvůrčích duchů z 18 evropských států, kteří byli v minulosti vyznamenáni Herderovou cenou. Naše země a její intelektuálové se těší z toho, že patří k fenomenu Evropa, evropská kultura, evropské myšlení, a to bez politických či jiných omezení, a že mohou utvářet další vývoj tohoto fenomenu v součinnosti se všemi ostatními Evropany.

Herderova cena, jež je letos udělována nám, zde přítomným sedmi intelektuálům ze sedmi zemí bývalého politického východu, jenž je nyní východem už jen v geografickém smyslu, posiluje v nás a v našem okolí hrdé povědomí naší evropské sounáležitosti a rozhodnutí upevňovat a rozšiřovat naši společnou evropskou substanci.

„... aby můj příběh byl vyprávěn pravdivě...“

V polovině letošního března mnozí určitě zaregistrovali plakáty a letáčky k výstavě o životě a působení Emilie Schindlerové (1907–2001). Ne mnozí tuto výstavu však navštívili, a tak především těm, kterým výstava, jejíž název jsem si vypůjčil do názvu článku, z nějakého důvodu unikla, jsou s jistým zpožděním určeny následující řádky.

Bohužel se mi nepodařilo být přítomen zahájení, ale jak jsem byl informován (tímto děkuji všem, kteří se se mnou podělili o své zážitky), úvodní slovo k výstavě měl prof. F. Mezihorák a doprovodný komentář (možná trochu zbytečný) spoluautorka výstavy, dr. Eva Habelová, která v ČR už dříve prezentovala své výstavy se sudetoněmeckou tematikou.

Osobnost svitavského rodáka Oskara Schindlera a jeho činnost (resp. mediální obraz této) jsou nejen u nás dobře známy. O jeho osobě, činech a jejich významu také v minulých letech proběhla velmi živá diskuse, během níž bylo upozorněno i na zásluhy jeho manželky Emilie. Bohužel tato diskuse se omezila téměř výlučně na prostor odborného, resp. regionálního tisku. Do povědomí širší veřejnosti se zapsal především Oskary (tentokrát zlatými) oceněný Spielbergův film v němž je úloha Emilie Schindlerové zcela marginální. Ani dokument „V Schindlerově stínu“, který před rokem odvysílala ČT2, zřejmě mnoho lidí neoslovil, a proto je chválné, že se autoři odhodlali tento nedostatek napravit putovní výstavou věnovanou památce této výjimečné ženy.

Výstava byla vizuálně velmi působivá. Autoři se při sestavování informačních panelů opírali především o dvě knihy vydané v předminulém roce argentinskou novinářkou Erikou Rosenberg: „Ich, Oskar Schindler“ – edice nedávno objevené písemné pozůstatosti Oskara Schindlera, a „Ich, Emilia Schindler: Erinnerungen einer Unbeugsamen“ – paměti Emilie Schindlerové (recenze – byť poněkud zaujatá – obou knih vyšla např. v časopise Soudobé dějiny č. 2/2002, s. 324). Použity byly také vzpomínky přátel a známých manželů Schindlerových a některých zachráněných Židů. Mnohé návštěvníky asi potěšilo, že pořadatelé opatřili jednotlivé části výstavy českým překladem, i když možná mohli přeložit i doprovodné texty k ilustracím (fotografiím, pohlednicím a dokumentům). Pro mne byla příjemným překvapením i obligátní mapa německého osídlení českých zemí, která zachycovala stav k roku 1930 místo obvyklého r. 1900.

Autoři hned v úvodu upozornili na úskalí lidské paměti, která umožňuje vznik polopравd, vytváření legend a znesnadňuje rekonstrukci příběhu. Nutno uznat, že vůči vzpomínkám paní Schindlerové přistupovali kriticky a s opatrností hodnou historiků. Zato zcela nekriticky převzali legendu o jejím manželovi. Nemá cenu se zde rozepisovat o „schindlerovské“ legendě – s ní se již výpořádal nejednen článek i nejedna kniha středoevropské proveniencí. Historici Sudetoněmeckého krajského sdružení však zřejmě žádné do rukou nedostali (anebo je ignorovali). Jednu perličku z výstavy ale přece jen zmíním: Schindler se prý již v roce 1939 začal distancovat od nacistického režimu – v témže roce však vstoupil do NSDAP. Někdo musí plavat s „nimi“, aby situaci změkčoval, že? Někdo se musí obětovat, že? Další zajímavostí byly opisy, jimiž se zlehčoval skutečný stav věcí. Např. „pronajmout fabriku v konkurzu“ je půvabný eufemismus pro arizaci židovského majetku (jak továrna v Krakově, tak i v Brněni měla před příchodem nacistů židovské majitele).

„Život a dílo Emilie Schindler“ – tak byla nadepsána pozvánka k výstavě. Pokud tím dílem byla míněna obětavá pomoc pronásledovaným Židům, tak toho se dotýkaly jen tři výstavní panely z celkových devíti. To už více prostoru bylo věnováno jejímu manželovi Oskarovi, resp. jeho legendě. Uvážíme-li, že smys-

lem výstavy měla být připomínka zásluh paní Emilie, až donedávna neprávem opomíjené „v Schindlerově stínu“, je toto zjištění poněkud překvapivé. Tím spíš, že pramen, ze kterého tvůrci výstavy hlavně vycházeli (její nedávno vydané paměti) je označován jako „drastická revize Schindlerova příběhu“ (The Observer, 29. 7. 2001).

Vedle soustavné potravinové pomoci pro vězně v továrně svého manžela se totiž koncem ledna 1945 postarala také o naprosto vyčerpané a promrzlé vězně z Goleszowa (pobočka KT Osvětim). Není žádný doklad o tom, že by se Oskar Schindler v tomto případě nějak angažoval, není ani jisté, kde v té době vlastně byl. Ze počet mrtvých z goleszowského transportu smrti nepřesáhl třicítka, bylo především zásluhou paní Schindlerové.

Závěrečná část výstavy se věnovala poválečným osudům Schindlerových v Argentině a zejména paní Emilie, poté, kdy ji manžel opustil a odjel do Německa. Zatímco u Schindlerovi se dá s trochou nadsázky říci, že od konce roku 1939 do konce svého života žil z židovského majetku, práce a peněz, jeho manželka – „Anděl pronásledovaných“ (tak ji nazval v nekrologu Der Spiegel, 6. 10. 2001) přišla zkrátka, přestože jejich zásluhy byly uznány současně. Teprve v posledních letech života, díky filmu „Schindlerův seznam“ a přátelství s argentinskou novinářkou Erikou Rosenbergovou, se jí dostalo nejen zasloužené pozornosti, ale také nemalých finančních částek. Byl to nejen podíl za filmová práva a zpětně také za knihu, která byla filmu předlohou, ale po vleklých právních sporech dostala také odškodné za objevené písemnosti Oskara Schindlera, které německý tisk zveřejnil bez jejího vědomí (po smrti manžela byla jeho jedinou zákonnou dědičkou). – To jsou ovšem detaily, které byste se z výstavy nedozvěděli.

Je nepochybné, že obětavost paní Emilie by nemohla vyniknout bez dobrých skutků jejího manžela. Ale právě na jejich rozdílných poválečných osudech je zřetelně vidět, že Emilie Schindlerová na rozdíl od svého manžela pomáhala lidem opravdu nezištně.

Výsledný dojem z výstavy je tak poněkud rozpačitý. Obtížného úkolu – jak pochválit, ale nepřechválit – se podle mého soudu autoři zhostili jen s polovičním úspěchem.

J. Machala, student historie na FF UP
Pozn. red.: Plná verze textu je k dispozici na internetových stránkách UP – Žurnál On-line.

Ad) Poznámka

(Žurnál 29/12, str. 5, „Diskriminujeme?“)

Ve znění inzerátu zasláného personálnímu oddělení RUP byla formulace „výběrové řízení na obsazení místa pracovníka/pracovnice pro Kancelář zahraničních styků“. Proč se v publikované podobě objevila pouze „pracovnice“, není mi známo. Nicméně by mě zajímalo, zda by se kdokoli nad címkoli pozastavoval, kdyby formulace zněla „výběrové řízení na obsazení místa pracovníka...“ (A nechoďte na mě s generickým maskulinem v češtině, v těchto případech to neplatí.) Ostatně: o inzerované místo už projevilo zájem několik mladých mužů, takže s formulací inzerátu zřejmě problém nemají. Výběrové řízení je ovšem stále otevřené.

Doc. M. Hirschová, prorektorka UP

Omluva

K chybě ve formulaci „pracovnice“ došlo na personálním oddělení Rektorátu Univerzity Palackého, a to omylem při prepisování textu, nikoli úmyslně.

Za své pochybení se omlouváme.

J. Barnettová,
vedoucí personálně mzdového oddělení RUP

4. ČERVNA

P. Sušila: *Some aspects of the fluorescence reabsorption*. Seminář, učebna FXIII Katedry experimentální fyziky PříF UP, tř. Svobody 26, 14 hod. Jednací jazyk: angličtina.

J. Pavlica + Talant: koncert, Divadlo hudby, 19.30 hod.

4.–8. ČERVNA

Sborový festival „Svatky písní“. Pořádá Festa musicale Olomouc ve spolupráci s Katedrou hudební výchovy PdF UP. Festival proběhne v olomouckých koncertních sálech a chrámech.

5. ČERVNA

14. *Chvojkův den*. Pořádá Otolaryngologická klinika LF UP. Prezentace od 8 hod., odborný program od 14 hod. Vojenská nemocnice v Olomouci.

10. ČERVNA

Evoluce buňky. Diskusní seminář o nejnovějších poznatcích a hypotézách vzniku a vývoje buňky. LF MU, Komenského nám. 2, Brno, 10 hod.

12. ČERVNA

Spirituál kvintet: Chrám Panny Marie Sněžné, 20 hod.

17. ČERVNA

P. Šporcl: houslový recitál. Chrám Panny Marie Sněžné, 20 hod.

-red-

PŘEČETLI JSME ZA VÁS

(...) Návrhy na nový systém odměňování vysokoškolských učitelů spočívají na předpokladu, že kvalitu výuky a výzkumu lze umným přerozdělením daného množství prostředků významně zvýšit. Dále spočívají na přeocenuvání účinku poměrně malých peněz a neberou v úvahu, že peníze mohou i škodit, že peněz lze lidí i urazit (demotivovat). Značný význam totiž má způsob, jakým jsou poskytovány. Kdo chce jiného řídit výlučně penězi, dává mu najevo určité podcenění. Vědci ale nejsou malé bytosti ochotné na nějaký příplatek změnit své chování, postoje k práci, výkony. Teší je uznání, ale mávat jim před očima drobnými nemá účinek, naopak může být i nebezpečné.

(...) Vysokoškolská učitelé (vědci) od státu očekávají především to, co skýtá klasické postavení státního úředníka na srovnatelné úrovni, tj. stavovsky průměrné životní podmínky, resp. stav, ve kterém se co možná nejméně mluví o penězích. Potřebují rozumné pracovní podmínky, zajištění pokud možno nejpriznivějších materiálních předpokladů a infrastruktury vůbec pro výzkumnou a výukovou činnost. Nikoli na posledním místě potřebují uznání a vážnost. Ty se dají vyjádřit také penězi, ale pokud by se tak dělo pouze penězi, pak by to muselo být velmi mnoho peněz.

Hlavní komplikace při řešení této problematiky vyplývá z toho, že by mělo jít vesměs o opatření zaměřená na jedince, přičemž se však jejich uplatnění vůči systému (vysoká škola, fakulta, ústav, katedra apod.) v konečném efektu zpravidla nemusí projevit předpokládanými účinky a očekávaným směrem.

(In: O. Roth: Několik poznámek k problematice odměňování vysokoškolských učitelů, Aula 1/2003, str. 8)

Upozornění redakce

Upozorňujeme čtenáře a autory, že se zahájením zkouškového období se univerzitní týdeník mění na čtrnáctideník. Do konce tohoto akademického roku proto vyjdou již jen dvě čísla Žurnálu UP, a to 13. 6. (č. 31; uzávěrka 10. 6.) a 27. 6. (č. 32; uzávěrka 24. 6.).

Děkujeme za pochopení a spolupráci.

Redakce ŽUP